

DOMOLJUB

Iznajna vsak četrtik. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spisal in dopisal se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice šte. 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❁

Inserati se sprejemajo po sledečih cenah: Enostopna pettivrsta (šestina „Domoljubove“ širine 34 mm) stane za enkrat 30 v. Pri večkratnem objavljenju primeren pešut po dogovoru. Posamezne številke se prodajajo po 10 v. Čekovalni promet poštno-hranilničnega urada šte. 824.797.

Štev. 42.

V Ljubljani, dne 18. oktobra 1906.

Leto XIX.

Načrt za delo.

Težko delo bo na kmetih kmalu opravljeno. Več bo utegnil. Treba je porabiti čas za stanovsko koristne zadeve. Zato opozarjamo zlasti na te-le stvari:

1. Izobraževalna društva. Kjer jih še ni, naj se osnujejo; kjer so, naj se prične živahno življenje. Zlasti naj se povsod uvedejo redna predavanja. Pozimsko dobo je najmenj mesečno predavanje potrebno. Tudi odborove seje so lahko bolj pogostne. Kdor želi v teh ozirih kakega pojasnila, ali kake pomoči, naj se obrne na kršč. soc. Zvezo v Ljubljani.

2. Kmetijske kratke šole. Že večkrat smo pisali o njih. Zdaj je zadnji čas, da se misli nanje. Lahko jih sproži in priredi izobraževalno društvo, ali kmetijska zadruga, ali posojilnica, ali kmetijska podružnica, ali tudi občina. Obrniti se je treba na Zadružno zvezo ali na kmetijsko družbo, ali tudi na deželni odbor. Preskrbljeno mora biti za primeren prostor; šola mora trajati vsaj štiri dni.

3. Zadružništvo. Tudi za ustanovitev potrebnih posojilnic in za drug je zimski čas najbolj pripraven.

Mnogo je še krajev, kjer bi domača posojilnica izvrstno uspevala, kjer je naravnost potrebna. Oderuštvo na Slovenskem še ni minulo. Marsikje so še denarni oderuhi, ki zlorablajo revščino svojih dolžnikov na grozne načine. Vrh tega imamo še oderuhe z živino. Kjer mali kmetič ne more sam priti do živine, mu jo posodi kdo, da jo ta krmi. Po prvem in drugem teletu se vrednost med oba razdeli. Na tak ali podoben način se deli malim posestnikom silno predraga pomoč. Tudi pri zemljiščih vlada oderuštvo. Kolikrat gredo pri parceliranju posestev posamne parcele mnogo predrago! Koliko denarja spravijo mešetarji z grajščinami v svoje žepe! Tudi blagovnega oderuštva je še vse polno. Cim bolj so gospodarsko zanemarjeni kraji, tem hujše je v tem oziru. Namesto obresti v denarjih se plačuje v blagu. Kjer so ljudje popolnoma odvisni od bogatih botegarjev, so tepeni tudi pri nakupovanju gospodinskih stvari. Sleparij je vse polno tudi pri nakupovanju kmetijskih strojev.

Nasproti temu pomaga edino le zadružništvo. Najprej posojilnica. V krajih do 1200 ljudi že lepo uspeva. Izkušnja je pokazala, da se preprosti ljudje kmalu nauče poslovanja. Malo

dobre volje, pa gre. Če ne morejo poslati nikogar v Ljubljano, da bi se tam naučil, pa lahko gre k bližnji posojilnici nekaj uradnih dni in stvar je gotova. Za posojilnicami pa morajo priti mlekarne, živinorejske, žitne, sadjerejske in druge zadruge. Vsa pojasnila in pomoč v tem oziru daje Zadružna zveza v Ljubljani.

4. Politiško delo. Čakajo nas bodoče leto državnozborske volitve. Tudi na deželnozborske ne bomo dolgo čakali. Treba priprave, treba dela. Zaupniki po posamnih krajih se morajo večkrat zbirati. Vrhutega je pa treba tudi političkih shodov. V tem oziru se je treba obrniti na vodstvo Slovenske Ljudske Stranke v Ljubljani, ki preskrbi vse potrebno.

Letos smo imeli sijajen katoliški shod. Kar nam je podal, mora postati last vsega naroda. To je pa le mogoče, če se bo povsod delalo, kakor smo začrtali v današnjem članku. Shod ne sme biti raketa, ki se vzdigne in ugasne, marveč velik ogenj, ki se pri njem prižigajo manjši ognji, dokler ne zagori po vsem Slovenskem plamen izobrazbe, navdušenja in s krščanstvom prekvašenega dela.

O socialnem delu.

Govoril dr. Krek na tretjem slovesnem zborovanju katoliškega shoda.

Presvetli gospodje! Cenjeni zborovalci! Govoriti imam o socialnem delu. Ker ste s svojim ploskanjem toliko našega draga časa brez potrebe potratili, zato moram biti tem krajši (Živalna veselost) in bom skušal samo v glavnih potezah zarisati lastnosti socialnega delavca.

Dragi mi! Navadno se pravi, da je socialno delo miloščina. Ta stvar se dokazuje tako-le: Kakor imamo individualne reveže, posamezne reveže, katerim treba pomagati, tako imamo tudi revne družbe, bolnike v družbah, revne stanove, cele revne sloje, cele revne narode in kakor je dolžnost krščanske ljubezni, da pomagamo posamezniku revežu, tako je dolžnost tiste krščanske ljubezni, da pomaga skupinam, ko bolehalo. To dokazovanje je pravo in pravo tudi nadaljnje dokazovanje, da je socialna miloščina mnogo večje vrednosti, kakor individualna, da je mnogo večje vrednosti, kdor pomaga, da se dvigne celi stan, celi narod iz revščine, kakor kdor je obogatil posamezne reveže s svojimi velikimi darovi. Tedaj jaz ne smatram socialnega dela za dejanje ljubezni, marveč pravice. Mi smo dolžni socialno delati, ker imamo dolg nasproti družbi. Vsak izmed nas se ima neizmerno mnogo zahvaliti tistim, med katerimi je vzrastel, rodbini, rojakom, domovini, družbi, ki ga je vzgojila. Kakor je dolžnost vsakega poštenega človeka, da zasebni dolg plača, tako je dolžnost vsakega poštenega človeka, da socialni dolg, katerega ima, pošteno plačuje. (Odobrovanje.) Zato se najprej, predno se podamo v socialno delo, otriesimo te misli, da socialni delavec, da tak delavec, ki dela na socialnem polju, deli miloščino in vsled tega tudi ne bomo prihajali sentimentalni med tiste, katerim hočemo deliti miloščino, ne bomo prihajali nekako v zavesti svoje moči, inteligence darov, ki jih imamo, ne bomo nekako zviška, kakor farizeji, milosti delili ubogemu ljudstvu. Kdor tako misli, te najprvo izločimo iz svojih vrst, ti so zanič. Kdor socialno dela, naj se zaveda, da stori dolžnost, da plačuje dolg nasproti družbi.

Med lastnostmi, katere mora imeti socialni delavec, je predvsem sposobnost za to socialno delovanje in ta sposobnost se tolmači z eno samo besedo, ta se imenuje zaupanje. Prva reč za vsakega, kdor hoče kaj vplivati v socialnem oziru, je, da v tistih, med katerimi hoče delovati, vzbudi zaupanje do sebe. Kdor ni sposoben, naj izprašuje vest in našel bo, da je on kriv, ne drugi. Dolžnost naša je, da si pridobimo zaupanje tistih, katerim imamo dolžnost vračevati dolgove, ki smo jih prejeli od njih. In tukaj, da se pridobi zaupanje, je treba dveh stvari.

Prvič, socialni delavec se mora zavedati, da je služabnik nekega višjega namena.

Naj mi bo dovoljeno, da tukaj omenjam pogovora, ki sem ga imel nekoč z nepozabnim dr. Pavlico, ki je svoj čas tudi ob katoliških shodih razvnel katoliške Slovence. Razgovarjala sva se nekoč o raznih načinih vzgoje in med drugim sva se vprašala, kaj je to, da vzgoja na primer zlasti jezuitskega reda, pušča tako globoke sledove v golencih in kako je to, da je drugod, po drugih zavodih videti tako malo uspehov pri vzgoll. Skunno sva bila rešila vprašanje tako-le: Golenci jezuitskega reda vidijo v vsakem patru, ki jih uči in vzgaja, človeka, ki izvršuje svojo dolžnost, ki ravnatako uboga na svojem mestu, kakor zahteva, da golenci ubogajo njega samega. V tem mislim, da je rešeno vprašanje, kako se dosežajo ti veličastni uspehi vzgoje

pri jezuitskem redu. To načelo tudi velja za vsakega socialnega delavca. Tisti, kdor bi nastopil kot organizator, kdor bi nastopil kot nekaj voditelj socialne stranke ali socialnega gibanja in kdor bi pri tem pozabil, da je on samo prvi delavec v vrsti tistih ki gredo z njim skupaj k skupnemu cilju, kdor bi pozabil, da je on samo skromen hlapec vzvišenege namena, tak ni za nič za socialno delo in verjemite meni, da ljudje takoj opazijo človeka, ki nima tega duha, da takoj opazijo tistega človeka, kdor vidi sebe in pred vsem sebe pri svojem socialnem delu, in ako bi tak govoril še tako medeno, in reševal še take probleme in ako bi bil sposoben gore prestavljati, ne bo nič dosegel, njegov uspehi bodo samo hipni, zato, ker ljudje ne bodo imeli zaupanja do njega.

Drugo sredstvo, ki je potrebno, da se pridobi zaupanje, pa je, da mora socialni delavec natančno poznati tiste, katerim dela, poznati ne samo splošno, marveč podrobno, in dovolite mi tukaj sodbo, katera temelji na dolgoletni skušnjaji, da je namreč kultura naša, omika naša taka, da študenta že v prvih letih odtujaše ljudstvu, in da človek, ki je študiral bogoslovje ali vseučilišče, prihaja med ljudi kakor tujec, da ž njimi še govoriti ne zna. (Pritrjevanje.) Imel sem nešteto priložnost, opazovati to čudovito nerodnost izobraženih ljudi, kako občujejo z ljudstvom in zato ta čudovita, bornirana nevednost, ki se kaže pri inteligenci glede duše, glede notranjega življenja našega ljudstva. Ni dovolj, da se poznajo samo zunanja dejanja njegovega življenja, kaj dela in kaj je, ampak treba je tako globoko, tako tesno v zvezo priti z njim, da se slišijo takorekoč najtanjše strune, ki jih ubira njegovo srce, in kdor je na ta način prodrl v dušo in študiral srce naroda, ta bo vedel, kako globoko življenje se v njem razvija. Liberalci že zato ne morejo poznati našega ljudstva, ker ne poznajo najvzvišenejšega verskega življenja tega ljudstva, ker merijo vse te stvari po svojih predsodkih. Ne bom rekel, da so slabi ljudje, ko tako sodijo, ne da so hudobni, marveč to pravim, da jim njihova vzgoja, njihove študije, danes, v dobi empiristike ne podeli niti osnovnih nauk, kako naj se uporabi empirika, da se študira najvažnejše, kar je na svetu, namreč človek. Spoznati je treba ljudstvo, in kdor ga je spoznal, bo potem z lahkoto deloval med njim. Kdor nastopa med ljudstvom nesebično, nastopa kot delavec med delavci, kot dolžnik, ki vračuje temu ljudstvu svoj dolg, kdor pogleduje temu ljudstvu v njegovo srce in pojasi, kaj se giblje v duši tega ljudstva, njega samega, ne bo si človeka za nekaj časa samo pridobil, ampak pridobil si bo njegovo srce, njegovo lubezen, on si ga bo priklenil in ustvaril armado, ki je pripravljena iti z njim, kamor hoče, če treba tudi v smrt.

Samo po tej poti se delajo velike socialne preosnove, velike socialne preobrazbe.

Dalje mora imeti socialni delavec tudi to lastnost, da pri vsakem napadu pridobi. Gorje tistemu, ki pri vsakem napadu postaja manjši. Žalobog je človeška narava slaba in ker se premalo premišlja, si tudi premalo izprašuje vest v tem oziru. Naj bo povedano, da je dolžnost vsakega človeka, da v tem oziru sebe natančno pozna. Kdor čuti, da postaja po vsakem napadu manjši in slabotnejši, da mora iskati sredstva, da se okrepí, in čakati na ozdravljenje, naj se ne prikaže na svitlo solnce. Samo značaji, ki ne samo, da se napadov ne boje, ampak čutijo, da po vsakem napadu rastejo, samo taki so sposobni do velikih uspehov v socialnem oziru.

Socialno delo, predragi moji, ima dolžnost, kolikor se da stabilnosti, stalnosti pripraviti nazaj v labilno človeško družbo. Vsak

organizem, vsako živo telo je labilno v svojem ravnovesju. Ravno s tem, da se težišče pri vsakem živem organizmu vedno spreminja, je že dano, da mora vsak organizem preinuti Smrt zapečati vse, kar živi. Rastlina, žival, človek, je po telesnem delu podvržen smrti, ker je v vednem, neprestanem labilnem ravnovesju, in kadar se to ravnovesje nič več vzdržati ne more, sledi razpad, sledi smrt.

Umrljivo pa ni le človeško telo, ampak umrljiva je tudi človeška družba. Gorje stemu, kdor ne pozna, da je tudi družba labilen organizem in da je popolnoma nentogoča, da bi se družba človeška pripravila do tega, da postane enkrat petrificirana masa. Kdor to misli, ta sploh življenja ne pozna. Umrljivo je človeško telo, umrljiva je družba človeška, umrljivi so narodi, umrljive so države. In socialni delavec se mora zavedati, da deluje v teh umrljivih organizmih in se mora zavedati, da samo ena stvar ostane v teh organizmih. Kar je trajnega, je edino to, kar je Božjega v teh organizmih. Le to je trajne, večne stvarnosti, vse drugo premine. Mi ne moremo ustaviti umiranja narodov, naj storimo, kar hočemo. In starajo se, kakor organizmi posameznih teles, tudi organizmi držav in narodov. To nam moramo storiti, da čim največ teh Božjih stvarnosti nakupičimo, ki tvorijo neumrljivo jedro, dušo narodov in držav. V to svrhu nam je treba delovati socialno. Skušati nam je torej, da spremljivost, ki je zvezana s pojmom družabnega organizma, da ta spremljivost ne pride do takega viška, da bi organizem razdrla. To je naša dolžnost in v tem oziru moramo, kadar opazimo kako bolezen, kako nevarnost, imeti poguma dovolj, da očitno to na glasimo in naznačimo. Moti se, kdor misli, da socialno delo izvira samo iz srca. Socialno delo mora imeti za podlago globoko znanje socialno delo mora imeti za podlago globoko empiristične študije, ki so toliko težje, ker človek po naravi samo splošne zakone stavi in ker je sam nesposoben, direktno spoznati kako individualno naravno moč. Vsled tega je torej na podlagi tega globokega znanja, pridobljenega z vestno, natančno empiriko, da seženi rezultat vednosten znanstven rezultat.

Naj mi bo tukaj dovoljeno, da se ozrem na tiste, ki socialnega delavca, zlasti če mi slijo, da mu morejo s tem škodovati, imenujejo ljudskača. To ime se drži vsakega, ki stop med ljudstvo in govori tam rezultate socialne vede. Če v kakih stvari moderna družba uganja najpodlejšo, najumazanejšo hinavščino, uganja s tem, ker na eni strani pravi: veda je prosta, na drugi strani pa tistega, ki rezultate vede navaja v socialnem življenju, imenujejo ljudskača. Imenujmo kapitalizem za to, kar je oduševstvo to, kar je, imenujmo druge rane na socialnem telesu našega ljudstva to, kar se — namestu da bi nam bili hvaležni, nas bodi pobijali. Ako pa gremo in kmetu pripovedujemo, da živina ne sme biti v tako mokrih zaduhlih hlevih, in ako govorimo v predava-njih, kako naj se zboljšajo hlevi in svinjaki, bodo rekli: kulturno-zasluzen mož je to, za narodno gospodarstvo skrbi (Veselost), tako se dela za blagor naroda, in morda odkod se prileti kako odlikovanje na prsa takega človeka. (Živalna veselost.) Toda, predragi, kdor gledat delavca, ko prebiva v zaduhlih hlevnjah, če vidimo, koliko ljudstva nimajo zdrave hrane, koliko je delavstva in kmetstva ljudstva, na primer tudi pri nas v Kranjskem in zlasti pa v Istri, kjer po mesecih niti kaj kruha ne pride na mizo, ako vidimo, da kronično za lakoto umirajo tolike množice našega ljudstva in potem javno povemo, pravimo: higijenska veda, ki jo doktorji učijo na univerzah, pravi, ta človek toliko in toliko potrebuje vsak dan ogljenčevih hidratov, toliko in toliko beljaka in tega ne dobiš p

krompirju, — in ako pravimo: toliko in toliko kubičnih metrov zraka je — to pravijo doktorji — potrebnih za človeka — ne za kako tele, ne za govedo, ampak za človeka (Zivalna veselost) — ako to ljudem pripovedujemo in jim pravimo: ako vi daste svoje delo in prodaste edino, kar imate, svojo moč za to delo, potem imate pravico zahtevati, da živite kot ljudje tukaj na zemlji, — potem je to — hujskanje! (Ogorčenje.)

In, dragi mi, vsled tega naj nobena stvar bolj ne veseli človeka, ko socialno delo v tem duhu, kakor sem to zarisal, kakor to, če se mu od zastopnikov posameznih kast meče v obraz zabavljica: »Hujskač!« (Odobranje.)

Treba je pa končno, dragi mi, socialnemu delavcu, da si ohrani razgled ne samo po enem organizmu, ampak razgled po vsem organizmu, vse človeške družbe, in za nas Slovence, da si ohrani prosto oko nad vsem slovenskim narodom.

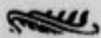
Večkrat sem že povdarjal, mi Slovenci smo majhni, pa to ni še vsa škoda, hujska škoda je to, da se še manjše delamo, kot smo. (Pričevanje.) Na ta način mora socialni delavec pri nas imeti kot vrhovni rezultat vsega delovanja pred očmi blagor celokupnega naroda slovenskega. Naš narod — in med ta narod štejem tudi Istrijane in Dalmatince in vse tiste, ki se imenujejo Hrvate ali karkoli že na našem jugu (Burni klici: Živili!) — naš narod, pravim, ima silno važno nalogo, ker naš narod šele sedaj pričene živeti in vprašanje je, ali se bo to rojenje našega naroda izvršilo prav in pravilno, ali pa bo naš narod na porodu umrl. To je vprašanje. Mi nimamo doslej še zgodovine svoje, imeli pa jo bomo v bodočnosti, ker naš narod čuva obali Jadranskega morja in vse velike spremembe, ki se bodo vršile v socialnem in političnem oziru v Evropi, bodo upoštevale te kraje, kjer prebiva naš narod. (Gromoviti živio-klici.)

Čas, v katerem živimo, je še v drugem oziru sploh važen zaradi tega, ker se ravno sedaj presukava splošno svetovno naziranje; materializem je ubit, na drugi strani pa se demokratične stranke, ki hočejo ne samo s teorijo, ampak tudi s prakso, s tem, da samo materijalne stvari zahtevajo, dobiti večino med ljudstvom, in v tem času, ko, bi rekel, vse te sovražne struje stopajo s posebno ostrimi ostni druga proti drugi, je nepopisno važno, da dobi naš narod dovolj socialnih delavcev.

Namen mojemu predavanju, mojemu govoru ni drugo, kakor vzbuditi v Vas zavest dolžnosti za socialno delo. V ta namen sem Vam pojasnil svojstva, ki jih mora imeti vsak socialni delavec. Vsi naj se pridružijo, kakor je rekel predgovornik moj, vsak naj stori v svojem krogu, kar more, — kdor ne more drugega, naj agitira za naše časopise, za naša društva, na shodih, pri volitvah.

Tu lahko vsak socialno dela in v tem zmišlu ni nikogar, ki bi mogel reči, da je nespособen, kaj storiti v tem oziru. Budimo vest sebi, budimo vest drugim, izprašaj vsak dober človek svojo vest in vprašaj pri vsakem izmed nas in vseh tistih, med katere je segel naš glas vedno in vedno: Prijatelj moj, prijateljica moja, ali si izvrševal tudi socialne svoje dolžnosti?

(Dolgotrajno viharno odobranje in živio-klici.)

Izobrazbi.

Deželni zbori.

Kakor je cela naša država razdeljena na dve državni polovici, tako sestoji še vsaka polo-

vica iz več pokrajin, v Avstriji kronovin imenovanih. Te kronovine se razlikujejo i po narodnosti i koristih prebivalstva in ima zato vsaka izmed njih avtonomijo ali samoupravo, to se pravi, da si sama upravlja svoje premoženje in daje zakone v zadevah, ki se tičejo nje same. Zakonodajna oblast v kronovinah je poverjena deželnim zborom.

Deželni zbor sestoji iz voljenih poslancev in nevoljenih oseb ali virilistov, t. j. takih oseb, ki imajo že vsied svojega dostojanstva pravico biti člani deželnega zbora. Poslanci se volijo po kurijah, izmed katerih voli vsaka določeno število poslancev. Prvo kurijo tvorijo veleposestniki, drugo mesta, trgi in obrtni kraji, v tretjo spadajo trgovske in obrtne zbornice in v četrto kmetske občine. Virilni glas imajo škofoje in vseučiliški rektorji dotične dežele. Virilisti in poslanci zborujejo skupno. Poslanci se volijo za šest let.

V delokrog deželnih zborov spadajo vse one zadeve, ki niso pridržane državnemu zboru. Take zadeve so: javna deželna poslopja, deželni dobrodelni zavodi, izdatki in davki dežele. Dalje sklepajo deželni zbori natančnejše določbe glede šolskih, cerkvenih in občinskih zadev, o katerih daje državni zbor samo osnovne zakone. Slednjič se deželni zbor posvetuje in sklepa o vseh stvareh, ki se tičejo blagostanja in potreb dežele.

Zakone predlaga deželna vlada ali pa poslanci. Sklepa se z navadno večino, za važnejše predloge je pa treba dvetretjinske večine. Sklep deželnega zbora postane zakon, ako ga potrdi cesar, in velja seveda samo za deželo, v kateri je bil sklenjen.

Za časa, ko deželni zbor ne zboruje, ga nadomestuje deželni odbor. Ta sestoji iz več deželnih poslancev, ki jih izvoli deželni zbor iz svoje srede. Naloga deželnega odbora je reševati tekoče zadeve, zlasti upravljati deželno premoženje, voditi in nadzorovati občine in podrejene uradnike. Tudi se deželni zbor posvetuje o zakonskih predlogih, ki pridejo pred deželni zbor, in pripravlja vse potrebno za zborovanje istega. O vsem svojem delovanju mora deželni odbor poročati deželnemu zboru. Pri tej priliki bodi omenjeno, da bi bila za nas Slovence večjega pomena narodna avtonomija kakor pa deželna. Ta obstoji v tem, da je cel narod združen v eno pokrajino, ki se sama upravlja.

Izvrševalna oblast. — Ministrstvo.

Izvrševalna oblast ima, kot smo že omenili, cesar v svojih rokah. Seveda je ne izvršuje sam, ker je delo za enega človeka preogromno, ampak po svojih ministrih. Ministre imenuje vladar in sicer si izbere za ta posel može, katerim zaupa on in državni zbor in imajo zato potrebne zmožnosti. V Avstriji se imenujejo za ministre navadno visoki uradniki, zato pravimo takim ministrstvom u r a d n i š k a ministrstva. Včasih pokliče cesar poslance državnega zbora v ministrstvo, ki se potem zove parlamentarno ministrstvo. Ministri nastopajo složno, tako da mora manjšina zastopati mnenje, ki ga ima večina, čeravno so morebiti osebno čisto drugačnega prepričanja. Ker jih cesar imenuje, jih lahko tudi vsak čas odslovi, in ministri lahko sami tudi odstopijo svojevoljno. Tudi državni zbor ima vpliv na zasedanje ministrskih stolcev, ker je cesar prisiljen ministre odpustiti, ako je večina državnega zbora proti njim, ali pa razpustiti državni zbor in razpisati nove volitve. Seveda ima razpustitev državnega zbora samo tedaj uspeh, ako zmagajo pri volitvah pristaši vlade, če ne, morajo ministri vseeno pobrati šila in kopita ali demisionirati, kakor pravimo. Oni čas, ko država nima ministrstva, imenujemo ministrsko krizo.

Ministri so odgovorni za vsa svoja dejanja državnemu zboru, ki jih lahko postavi na zatožno klopo, ali ukrenejo kaj protipostavnega, četudi morda na zahtevo vladarja. Naloga ministrstva je, izvrševati zakone, sklenjene od državnega zbora, cesarske odloke in odredbe, dajati predpise in navodila podrejenim oblastim, določevati plačo uradnikom in jih kaznovati, sploh vladati državo po obstoječih zakonih. Da je delo lažje, ima vsak minister odkazano svojo stroko, v kateri on določuje. Vsako ministrstvo ima mnogo uradnikov, ki dajejo ministru nasvete. V Avstriji imamo 11 ministrstev. Eden je predsednik, ki vodi skupne seje, sicer pa nima nikakih večjih pravic in je enak drugim. Po njem se ministrstvo imenuje. (Tako n. pr. smo imeli ministrstvo Badieni, Gautsch, Hohenlohe itd.)

Omenjenih je 11 ministrstev in zadeve, ki spadajo v delokrog vsakega posameznega, so naslednje:

1. Ministrstvo za notranje stvari vodi in nadzoruje vse politične zadeve države in k politični upravi spadajoče oblasti in urade. Ono določa politično razdelitev dežel na okraje in sedeže uradov. Vse zadeve, ki se tičejo javnega zdravstva, ljudskega štetja, domovinske pravice, zadružništva, spadajo v njegov delokrog. Dalje to ministrstvo nadzoruje kot najvišja inštanca občine, je najvišja policijska oblast v državi in skrbi za varnost državljanov. Podrejene so mu deželne vlade in o k r a j n a g l a v a r s t v a.

2. Finančno ministrstvo upravlja državno premoženje, oskrbuje prejemke in izdatke, predlaga državnemu zboru vsako leto proračun in morebitne nove davke, določa pristojbine in carino. Podrejena so mu deželna finančna ravnanstva in davkarije.

3. Justično ali pravosodno ministrstvo je najvišja nadzorovalna oblast vseh sodišč, advokatov in notarjev, ni pa kaka višja sodna oblast, ki bi imela pravico soditi. Ono samo upravlja pravosodne zadeve, skrbi za sodniška poslopja, jetnišnice, prisilne delavnice itd. ter nastavlja višje sodne uradnike.

4. Ministrstvo za nauk in bogočastje ima v svojem področju vse zadeve katoliške cerkve in drugih od države pripoznanih ver, kolikor se te tičejo države in se sme ta vanje vtikati. Ono sploh zastopa državo proti cerkvi. Predlaga cesarju v imenovanje škofo. Vodi in nadzoruje kot najvišja oblast vse šole v državi. Podrejeni so mu deželni, okrajni in krajni šolski sveti.

5. Domobransko ministrstvo ima nalogo skrbeti za brambo države. Ono je najvišje vodstvo deželne brambe, črne vojne in orožništva. Redna vojska ne spada pod to ministrstvo.

6. Poljedelsko ministrstvo oskrbuje vse posele, ki se tičejo poljedelskih zadev, pospešuje razvoj kmetijstva v vseh njegovih panogah. Gozdarstvo, lovske zadeve itd. spadajo v njegov delokrog, kakor tudi rudarstvo. Ono ima nadzorstvo nad rudarskimi šolami.

7. Trgovinsko ministrstvo je najvišje vodstvo trgovine, obrtnije in plobe. Poštne in telegrafične zadeve so tudi njemu prepuščene.

8. Železniško ministrstvo oskrbuje drž. železnice.

9. Trije takozvani ministri-rojaki. Ti nimajo določenega delokroga, ampak zastopa vsak koristi enega naroda, za katerega je imenovan, in sicer imajo enega Čehi, drugega Poljaki, tretjega Nemci.

V posameznih kronovinah je uprava dežele izročena deželni vladam ali namestništvom, kakor se ponekod imenujejo. Na čelu deželne vlade stoji deželni predsednik ali namestnik. Poleg njega je več uradnikov, ki ga podpirajo pri upravljanju. V skupnih sejah rešujejo tekoče zadeve. V delokrog deželnih

vlad spadajo vse zadeve, ki jih imajo ministrstva v svojem področju, le najvažnejše so pridržane ministrstvom. Deželne vlade zastopajo vlado pri deželnem zboru, posredujejo med deželnim zborom in vladarjem, ter vodijo sploh vso politično upravo. Zoper odločbe deželne vlade se je mogoče pritožiti na ministrstvo.

Vsaka kronovina je razdeljena na več ali manj političnih okrajev, katerim načelujejo okrajna glavarstva. Ta so podrejena deželnim vladam in upravljajo svoj okraj. Zlasti sodelujejo pri objavljanju in uveljavljanju zakonov, odredb, razglašanju ukazov višjih oblasti, in pri volitvah, da se postavno vršé. Dalje jim je izročeno nadzorstvo potov, javnega zdravstva, skrb za varnost in red v okraju. Politični okraji so še razdeljeni na občine, ki se same upravljajo, imajo torej avtonomijo kakor deželo. Seveda se ta avtonomija razteza samo na nekatere manj važne stvari.

Skupne zadeve.

Na kratko omenim uredbo Ogrske in potem hočemo preiti na skupne zadeve. Ogrska državna polovica sestoji iz treh, pravzaprav enakopravnih dežel namreč iz prave Ogrske, Hrvaške in Slavonije in Erdeliske. Seveda smatrajo Mažari zadnji dve deželi za svoji pokrajini. Omeniti je, da dežele ogrske krone nimajo naslova cesarstvo, ampak kraljestvo. V deželah ogrske krone ne imenujejo svojega kralja cesarja, kajti cesarja ima samo naša državna polovica. Tudi ogrska drž. polovica ima kakor naša svoj državni zbor, ki je približno ravno tako sestavljen iz dveh zbornic. Istotako ima svoje lastno odgovorno ministrstvo. Hrvatska ima svoj deželni zbor ali sabor, ki ima precej večje pravice kakor deželni zbori v naših kronovinah. Sabor odpošlje iz svoje srede 40 poslancev v ogrski državni zbor, da zastopajo ondi hrvaške dežele. Vsa ogrska državna polovica je razdeljena na pokrajine, ki se tam imenujejo komitati (mi bi rekli grofovine.)

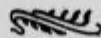
Na čelu komitatom stoji veliki župani, ki jih imenuje vladar. Komitati se zopet razdele na okraje, in ti na občine, torej v bistvu tako kot pri nas.

Obe državni polovici, ki sta skoraj neodvisni druga od druge, veže oseba vladarja, ki je v obeh isti. Dalje pa obstoji med njima takozvana realna ali stvarna unija, to se pravi, da imata tudi nekatere zadeve skupno. Te zadeve so: zunanje zastopstvo, vojska in vojna mornarica, denar in stroški, ki jih povzročajo skupne zadeve. Tudi carina na blago, ki se uvaža v državo, je za obe polovici ista.

Zakonodaja v skupnih zadevah je izročena takozvanim delegacijam ali odposlanstvom kot bi rekli slovensko. Vsak državni zbor, avstrijski, kakor ogrski, izvolj iz svoje srede 60 članov in sicer 20 iz gosposke zbornice, 40 iz poslanske. Obe delegaciji skliče vsako leto cesar in določi kraj zborovanja. Predloge stavi vlada ali poslanci. Vsaka delegacija zboruje zase. Svoje sklepe si naznanjata pismeno. Le ako ni mogoče doseči pismeno sporazumljenja, se snideta k skupnemu glasovanju. Delokrog delegacij obsega vse skupne zadeve. Da predlog postane zakon, ga morata odobriti obe delegaciji in potrđi cesar. Nekatere zadeve odločujeta, dasiravno so skupne, oba državna zbora, ne delegacije. Sem spada določitev razmerja, po katerem se razdelijo stroški za skupne zadeve na obe državni polovici. To razmerje določi cesar v sporazumu z državnima zboroma. Navadno prispeva naša državna polovica na vsakih sto kron stroškov 67 K, ogrska 33 K.

Izvrševalno oblast v skupnih zadevah je poverjena od cesarja skupnemu ministrstvu, ki sestoji iz treh ministrov. Ta ministrstva so:

1. Ministrstvo zunanjih zadev in cesarske hiše. Ono zastopa koristi naše monarhije nasproti tujim državam in sklepa z njimi pogodbe. Njemu so podrejeni vsi poslaniki in konzuli v tujih državah. 2. Državno vojno ministrstvo skrbi za skupno vojno in mornarico. 3. Drž. finančno ministrstvo ima v rokah denaric zadeve, ki se tičejo skupnosti. Tudi za skupno ministrstvo velja, kar smo prej povedali o avstrijskem ministrstvu.

Političen pregled.

IZ ODSEKA ZA VOLILNO REFORMO.

Prejšnji teden smo poročali, kako sovražniki volilne reforme, ki bo pomagala ljudstvu, na vse načine ovirajo delo, da saj celo stvar kolikor mogoče dolgo zavlečejo in si s tem ohranijo še za nekaj časa svoje življenje. Ti nasprotniki so liberalci in veleposestniki. — Danes pa omenjamo drugo krivico, ki nam jo vsem Slovanom delajo Nemci. Kakor znano, je Nemcev v naši Avstriji okoli 8 milijonov, Slovanov (Slovencev, Hrvatov, Čehov, Poljakov, Rusinov) pa čez 15 milijonov. In vendar imajo Nemci večino poslancev v državnem zboru. Ta nemška večina tudi odločuje sedaj, ko se gre za splošno in jednako volilno pravico. Ker je cesar sam želel in ker so katoliški Nemci tudi hoteli, dobimo sedaj po novem volilnem redu Slovani večino, toda samo za dva glasu ne pa kakor nam po pravici gre, za več kakor 100 glasov. Ko bo pa enkrat v državnem zboru slovenska večina, se Nemci boje, da bi ta večina ne odpravila krivice, ki se sedaj Slovanom godi in ne bi naredila kar tako, da voli vsakih 50.000 ljudi enega poslanca in potem naj bodo ljudje Nemci ali Slovenci. Teža se torej Nemci boje. Čudno, da se boje pravice. Da bi se jim pa ne bilo treba bati so si pa izmislili tole: »Ta volilni red, ki pride sedaj v veljavo se more izpremeniti samo tedaj, ako dvc tretjini poslancev ni zadovoljna z njim.« Nemci si mislijo stvar popolnoma naravno, češ, Slovanov ne bo nikdar dve tretjini in tako bomo vendar le mi gospodarili v državnem zboru, če tudi je Slovanov še enkrat toliko, kakor nas. Nemci so delali račun brez krčmarja. Slovenski in češki poslanci so se uprli tej krivici in pravijo: »Mi vemo, da sedaj še ne dobimo vsega kar nam gre po pravici, toda za vse večne čase to ne bo trpelo. Vsaka stvar le en čas trpi, je rekel Kranjec, ki je Francoza zibal in tudi ta krivica se mora odpraviti.« Sedaj še ne vemo poročati kaj bo. Vlada, to je cesarski ministri posredujejo in pravijo, da naj se nasprotniki pogode tako, da bo ta volilni red za 18 let, potem naj pa pride novi. Sedaj se še niso pobotali med seboj. Drugi teden poročamo o končnem izidu.

V DRŽAVNEM ZBORU.

Ko je zadnjič toča tako neusmiljeno pobila po enem delu Dolenjske, je predlagal poslanec Pfeifer, da naj vlada dá hitre pomoči prizadetim. Sedaj sta vložila poslanca Šusteršič in Žitnik pri ministru prošnjo za po toči oškodovane posestnike v občini Ratezevo brdo na Notranjskem, za poškodovane v ljubljanski okolici in v kamniškem okraju. Štajerski poslanci Robič, Korošec in Vovšek so pa tudi prosili za po toči oškodovane posestnike v občinah Tinje, Sopatica in Straška gorica na Štajerskem. Če tudi vemo, da je vlada jako skopa pri razdeljevanju podpor, vendar upamo, da bodo oškodovane občine dobile vsaj

nekaj odškodnine. Seveda je mnogo odvisno od tega, kako poročilo o škodi bo poslala naša kranjska vlada na Dunaj. Upamo, da dobro, saj vsak vidi, da so prizadeti posestniki res krvavo potrebni podpore.

ŠE NEKAJ IZ ODSEKA.

O Koroški in o krivicah, ki se gode koroškimi Slovincem, smo že pisali. Če tudi je namreč na Koroškem ena tretjina Slovencev vendar jim nočejo Nemci dati več, kako enega poslanca, med tem, ko jih imajo samo 10. To je očitna krivica. Naši poslanci, katerim so pomagali tudi drugi slovanski poslanci posebno češki in hrvaški, so se trudili kolikor mogoče, da bi to krivico popravili. Toda vselej je bil trud zastoj. Nemci imajo za sedaj večino v državnem zboru in v odseku in naših poslancev je bilo premalo in zato so bili preglasovani. — To so pa porabili naši kranjski in tudi koroški, štajerski in tržaški liberalci in so začeli očitati našim poslancem, da so Korošce izdali. Posebno gласen je bil po shodih dr. Tavčar. In zakaj? Liberalci so si mislili: počrtnimo pri koroških in drugih Slovincih poslance Slovenske Ljudske Stranke in ljudje bodo šli v naš tabor. No pa le počasi. Dandanes že pač skoro nihče noče biti liberalec, ljudje so postali prepametni za take neumnosti. Dr. Tavčar je tudi v odseku nagajal zadnjih 14 dni kar je mogel. To je dobro, da veliko ni mogel. Posebno »kunštno« je pa naredil ta teden, ko je predlagal, naj se za Korošce naredi vsaj en gotov volilni okraj, kjer bo izvoljen Slovenec. Lepa je ta. Naši poslanci se poganjajo na vse kriplje, da bi dosegli dva slovenska poslanca na Koroškem, sedaj pa pride ta kunštini dohtar in pravi, da naj bo le eden. No pa čez en dan se je naš kunštini dohtar že spametoval in je izjavil, da umakne svoj predlog. — Pa zakaj dela dr. Tavčar en dan tako in drug dan zopet drugače, bo morebiti kdo vprašal? Odgovor je čisto lahek. On bi rad zanesel svoj gnil liberalizem tudi na Koroško, kjer ima že nekaj »inteligentnih« pristašev in zato se navidezno poteguje za Korošce, če tudi v resnici nanje niti ne misli, ampak novo volilno pravico ovira kjer more, da bi še ostal poslanec. Bomo videli.

SOCIALNI DEMOKRATJE NA NEMŠKEM IN V ITALIJI.

Na Nemškem so imeli socialni demokratije v Manhajnu svoji letni shod, kjer so govorili o svojih dosedanjih vspehih. Vspeh je ta, da je začela moč socialne demokracije polemati. Počasi tudi najbolji trde glave sprevidevajo, da ne bo nikdar prišel tisti čas, ko ne bo treba nič delati in ko bodo pečeni golobčki leteli v usta, ampak pametnejši izmed njih so spoznali, da le v združni in strokovni organizaciji delavskih stanov teži rešitev teh stanov. Še bolj zanimiv je bil pa shod socialne demokracije v Rimu v Italiji. Ker so Lahji bolj vroče krvi, so se zmerni in pa hudi demokratije stekli in zmerni so najhujše pometali iz dvorane kjer so zborovali.

RAZMERJE MED AVSTRIJO IN ITALIJO.

Razmerje med Avstrijo in Italijo postaja čimdalje bolj napeto. Sicer obstoji še vedno trozveza med Avstrijo, Nemčijo in Italijo, vendar obstoji ta zveza sedaj le še na papirju. Italija sicer redno zatrjuje, da v Italiji nikdo ne misli na to, da bi se zveza razdrila, na drugi strani pa se z vsemi silami oborožuje posebno na mejah. Posebno dobro so zavarovani vsi prehodi, ki peljejo na Avstrijsko, vse polno utrdb so deloma popravili, deloma naredili nove, vojno brodoge se vedno bolj množijo, a potrpežljiva Avstrija iz tega ne

sklepa nič. Ko je pa naš admiral Montekukoli dejal, da naša mornarica ne sme gledati samo na to, kako se bo branila, ampak da mora računati tudi z napadom, so te besede takoj izrabili italijanski krogi, češ, avstrijski admiral je rekel, da je cilj avstrijskega brodogradnja uničenje italijanskega brodogradnja. Lahki se boje, da bo Avstrija pričela z izvrševanjem tega sklepa, kakor hitro Bolgarija povzroči na Balkanu kak razpor. Seveda bo vse naperjeno proti Italiji. Ti glasovi italijanskih krogov so čisto lahko razumljivi, imajo namreč namen, da italijansko vlado priganjajo, da čim prej izvrši svoj načrt.

Z BALKANSKEGA POLOTOKA.

Pred nedavnim časom so se vršile v Bolgariji velike vojaške vaje in sicer ravno na turški meji. Osebnost je bil navzoč tudi bolgarski knez in mnogo drugih višjih vojaških poveljnikov. Kakor poročajo skoro vsi inozemski listi, so te bolgarske vojaške vaje napravile na tuje vojaške poveljnike izredno dober vtis. Bolgarska armada je na Balkanu najboljša in najbolj izvežbana. Na vsak način si je Bolgarija s tem pri inozemskih državah pridobila velik ugled. Posebno se boje Turki, da ne bi se Bolgarija proglasila za neodvisno. Bajce Angleška tej misli ni prav nič nasprotna in tudi druge države ne.

GRŠKA GROZODEJSTVA.

Neka grška četa je v monastirski okolici napadla neko bolgarsko vas. Malone vsem moškim vaščanom so prerezali Grki vratove. Poklali so okoli 200 Bolgarov. Na pomoč pozvani turški vojaki niso ovirali Grkov, marveč so napadli neko drugo vas, kjer so umorili Turki 10 mož in tri žene.

KAKO JE NA RUSKEM?

Položaj v Rusiji se v zadnjem času kaj malo izpreminja. Dan na dan se vrste umori za umori, vedno se čita o napadih, o uporih in o raznih krvavih dogodkih že več mesecev. Že zadnjič smo omenili, da ima mnogo teh grozodejstev na vesti ruska policija, ki se jako slabo zaveda svoje dolžnosti in se raje brati z uporniki in roparji, kakor da bi skrbela za javni red. Kaj pa dela ruska vlada, ali res ničesar ne stori zoper roparje? O ne! Včasih stori kakšne korake, toda kakšne? Naj zadostuje en slučaj, ki jasno kaže, kako razsodna in premetena je ruska vlada. Še ni dolgo tega, kar je zbral varšavski vladni namestnik k sebi svoje generale in načelnike civilne uprave. Posvetovali so se pri njem najmodrejše in največje glave cele štiri ure, kako naj se postopa zoper revolucionarje in roparje, ki ubijajo javno na cesti ruske policaje. In glejte, kako moder sklep so storile te glave: Odslej mora imeti vsak policist na cesti okrog sebe s kredo začrtan krog. In kdor se bo približal temu krogu z namenom, policaju storiti kaj hudega, njega policaj lahko ubije. Človek se čudom čudi tem ruskim modrijanom, ki gotovo niso imeli družega v glavi kot rezanico. Kdo bo pa vendar tako neumen, da bo šel s pestjo nad policaja in še na javni cesti? Revolucionarji so doslej ubijali policiste z revolverji. Sedaj naj pa policist čaka, kdaj se mu bo približal revolucionarček toliko, da bo prestopil dotični krog, v katerem stoji policist! In čemu je sploh policist na cesti, če ne bo smel iz svojega kroga ven? Torej zunaj dotične črte bo razbojnik ubijal meščana in policist ne bo smel iz svoje črte ven, ker tam ne bo več njegov delokrog. Po tej novi naredbi bodo torej roparji in revolucionarji še delali, kar bodo hoteli.

RUSKE ARETACIJE.

Vedno in vedno se bere, koliko jih je bilo pri kakem umoru ali napadu aretiranih. No tudi s temi aretacijami se ruska vlada ni proslavila, akoravno je bilo delovanje policije in vojaščine velikansko. Godi se namreč to takole: Na ulici so koga napadli in ubili roparji, potem pa, ko so dovršili svoje opravilo, so hitro izginili. Seveda se naenkrat nabere v ulici polno radovednih ljudi, ki pridejo ravno mimo in se ustavijo pri ranjencu. Eden mu pomaga, drugi gre po zdravnika i. t. d., drugi pa ga ogledujejo. Seveda izve tak dogodek tudi policija. Hitro skliče vojaštvo, ki zapre dotično ulico in vse stranske ulice, ter aretirajo vse ljudi, ki se nahajajo v eni ulici. O roparjih pa seveda že ni več ne duha ne sluha. Ako pa nastane nemir ali ne gre vse gladko, se pa strelja v množico. — Ako to premislimo, potem se ne bomo čudili o teh javnih ropih, napadih in umorih, ki se gode dan na dan po celi Rusiji, po deželi in še bolj pa po mestih. Treba bo še veliko preosnov, da se bo naredil mir in red v državi. Bog daj, da bi se to skoraj zgodilo!

Listek.

Za srečo.

Priredil Marijan.

Šestkrat je zagrmelo iz topičev.

»Bog živi novega župana,« so vpili po vasi ljudje.

»Koga so izvolili,« je kričala radovedna Repica, pa sama ni vedela, zakaj se gre.

»Zlatorepca,« ji je odgovarjala še glasneje sosedja Kumara s praga.

Precej potem se je oglasil boben. Občinski sluga je skliceval ljudi in ko jih je videl dovolj okrog sebe, je na ves glas oznanil: »Najlepše pozdrave od gospoda Zlatorepca! Naznanja Vam, da je odslej on župan Smrečke občine.«

»Zlatorepec? Oj, oj, Bog ga živi!« Ljudje so takoj hiteli pred županijo. Vsi so ga poznali, vsi so ga že stoinstokrat videli, vsi že imeli z njim opraviti, a danes ga je hotelo videti vse — staro in mlado, kakor bi se bil bogve kako izpremenil v kratkih hipih, odkar je proglašen županom in postavljen nad druge vaščane, da bi jih ščitil in varoval.

Pa je bil res Zlatorepec skoro za glavo višji, kakor po navadi. Tako pokonci in ponosno še nikdar ni hodil, tudi takrat ne, ko se je bil s konjske razstave prismejal domov z veliko, svetlo kolajno, ki jo je bil dobil za svojega leporaslega vranca. Doslej je pač imel v vasi morda najlepše ime, ker Zlatorepec ni mnogo na svetu, tudi je bil za spoznanje bogatejši od svojih sosedov, a odslej bodo tudi najveljavnejši med njimi, spoštovan in ljubljen od vseh, ker je kronan z župansko častjo. Govorilo in pisalo se bo vsepovsod: »Novim županom v Smrečju je bil izvoljen gospod Zlatorepec,« in njegovo ime bo veliko in slavno.

Ponižno so se mu odkrivali vsi sosedje. Pa so se zelo motili. Niso namreč vedeli, da je on župan samo po naslovu, ker v resnici je opravljala županske posle njegova leporejena žena Katra. Bil je namreč oče Zlatorepec pohlevna duša in dober možak in nič ni rekel svoji ženkici, če ga je včasih oprala s trdimi, nikakor ne zasluženiimi priimki. Nobene stvari ni smel prijeti v roke, če ni popreje poprahal svoje ženske za svet. Bog varuj, da bi bil brez njenega dovoljenja pritisnil na kako pismo pe-

čat: Tudi ona bi bila pritisnila pečat s svojo tolsto dlanjo na njegovo lice, da bi bil velik joj.

Seveda se je oče Zlatorepec obnašal vedno tako, kakor da bi bil on gospodar. V krčmi se je šopiril, kakor pav na gnoju. Nihče ga ni prevpil: Odkar je bil župan, je imel on povsod prvo besedo, tudi pri vinu. Da bi dobil pri ljudeh še več ugleda, ljubezni in spoštovanja, je vsak dan obhodil vso vas. S pazljivim očesom je pregledal, če so vse ulice, vsi plotovi, in vsi jarki v lepem redu, kakor se spodobi za Smrečje. Brez pomena njegovo ogledovanje gotovo ni bilo. Tudi je imel za vsakega človeka, ki ga je srečal, pripravljeno dobro ali slabo besedo. Zato so mu rekli, da je sicer natančen, pa jako dober človek.

Imel pa je oče Zlatorepec pri vsem svojem ogledovanju tudi slabe namene. Ko je obhodil vso vas, jo je nazadnje zavil v Grdinčkov krčmo. Šel je po opravkih; drugače ni mogel, ker se je bal stare. Vsak dan je moral pokusiti, če Grdinček še vedno toči vaščanom tisto dobro kapljico, ki se tudi njemu dopade; moral je pokusiti, če je vselej drugi kozarec tudi tako dober kot prvi in če je deseti tudi tako sladak kakor deveti. In najmanj deset kozarcev je moral oče Zlatorepec vselej obrniti, če je hotel spoznati Grdinčkovino vino in izreči o njem nezmotljivo razsodbo. Tako je Zlatorepec dan na dan nadziral Grdinčkovino krčmo, ki je dobila jako velik ugled odkar je imelo Smrečje tako vrliga župana.

Zalibog so v tem prekmalu začeli posnemati očeta Zlatorepca tudi občinski odborniki. Bili so njegovi pomočniki in v vsakem oziru in zato jih je imel zelo rad. Vsak dan so redno zahajali h Grdinčku in lepo po vrsti plačevali: danes eden, jutri drugi. To so bile »redne seje«, kjer so delali občinski moške za blagor svojih sosedov. Nase in na svoje hiše pa so bili moške polagoma pozabili; pri Grdinčku je bilo preveč prijetno. Doma je zastajalo delo in ženske so se jezile: »Tako ne bo šlo dalje, tudi ne sme iti!« Oglasile so se pri materi županji in začele po vrsti tožiti svoje možičke: »Tvoj jih je zapeljal! Prej niso bili taki. Drži svojega v oblasti!«

Mati županja ni prišla v zadrego. Lepo jih je potolažila rekoč: »Že prav! Hvalite Boga, da ste se name obrnile. Jim bomo že pokazale. Vsaka naj vzame v roke krepelce, pa gremo takoj nad nje. Bomo videle, kdo gospodari v Smrečju. Kar za meno!«

Razdražene ženske so se drville proti krčmi kakor pol vojske, načelovala jim je mati županja.

Možje so se prestrašeni gledali, kaj bo, vendar, da bi skrili svojo tiho bojazen, so se nasmihali. Pa je bil žalosten smeh in takoj je bilo videti, da se bojiho. Celó oče Zlatorepec je malo zaokrožil svoja usta v blagodejen nasmehljaj, pa se mu je pokazilo. Ni se nasmehjal, le nakremžil se je. Takoj je vstal in pograbil svoj klubok. Srce mu je upalo, da je lovil sapo in toliko da je izpregovoril:

»Jo! Kmalu bi bil pozabil! Nekaj važnega moram še odposlati na gosposko. Brez zamere! Res moram iti!«

»Haha! Bojiš se! Sram te bodi,« ga je piknil Grdinček. — Ženske so se zadržle in zapubile na vse grlo.

»Lep krčmar si! Daješ jim potuho! Tebe bodi sram! Kdo bi bil mislil, da si tak!«

Ne vem, kaj bi se bilo še vse zgodilo, da ni vstopil v sobo rdečenosi občinski sluga.

»Ne jezite se in ne prepirajte se! Ostanite moške! Gospod župan, ostanite, pa ne hodite še! Danes dam jaz za vino, ne bom pil zastonj kot po navadi.... Ha, ha, imel sem srečo: Terno sem zadell!«

Veselo se mu je zasmejala lice in potegnili je iz žepa možniček poln srebra in papirja.

Osuple so bile ženske, pa tudi možki so debelo gledali. »Ta je pa srečen! O Francelj, Bog ti je dal dobro!« Ženske so pozabile na jezo in tudi na maščevanje; presleplil jih je bil rejeni mošnjiček občinskega Franceljna. Odzvale so se povabilu in se vsele za mizo. »Delo naj počaka za jutri; danes bodimo tudi me enkrat vesele!« Prijele so za kozarce in trkale s svojimi možni na zdravje Franceljna, ki ima večjo srečo kakor pamet. No, pa se tudi spodobil nazdravljati takemu, ki daje za vino. Med vinskimi brati je taka navada. Začel se je razgovor in tudi brez petja niso bili, tako, da je bilo tisto popoldne zelo lepo in prijetno pri Grdinčku.

Luna je stala že visoko nad Tolstim vrhom, ko se je pomikala gruča zadovoljnih ljudi po smreških ulicah. Raztegnila je luna še bolj svoje polno lice in se porogljivo smejala občinskim možem in njihovim ženkam. Kaj takega menda že dolgo ni videla in zato se ji je dobro zdelo.

Drugi dan so bile glave težke in šumelo je v njih, kakor bi se bili vgnezdili v njih čmrliji. Tudi gospod župan je občutil veliko vročino, in ni čuda, da se je skuhalo ob njej jako nevarna in nespametna misel, ki mu je prinesla pogubo.

Zjutraj, ko je bil še ves okrogel od prejšnjega dne, je zinił svoji ženi: »Katra, glej, kakšno srečo ima neumni Francelj! Če je imel on tako srečo s svojimi par desetnicami, kakšno in imela še le midva, ki kaj imava in lahko zastaviva nekaj goldinarjev. Kar poskusiva!«

Katra je bila zadovoljna. Če je pri vsaki stvari ugovarjala svojemu možu, mu je ob tej priliki pritrčila.

»Saj res! Vidiš, mati županja mi pravijo, pa še židane obleke nimam. Veš, da se mi spodobi!« — Nekaj živine bi tudi lahko še prikupil, delavci naju čedalje več stanejo; in še nekaj — to je posebno povdarjala — odkar si župan, rad zapravljaš in ne gledaš na denar. Mojega ne boš dolgo; če hočeš, doboš si drugod! — Dobro, poskusiva s loterijo!«

In šel je oče Zlatorepec drugi dan v trg, kjer je bila loterija. Zastavil je nekaj goldinarjev in povprašal, koliko bo dobil, če zadene terno.

»Ohoj! To bi bila polna vreča denarja,« je zaklical začuden in vesel. »Lahko bomo živeli, če se mi ponese!« Šel je v gostilno, se tam napil in sladko zasanjal o lepi bodočnosti: »Župan sem, ugleden mož, ki ima že sedaj ne-

kaj pod palcem... Smrečani me lahko zavidajo... Še bolj bodo vihali nosove, ko zadnem terno... Kdo se bo meril potem z menoj v bogastvu? Malo jih bo! Hišo si pozidam visoko, v dve nadstropji, in pokril jo bom z novo, rdečo opeko... Par konj si kupim in lepo svetlo kočijo... Katra bo dobra z menoj in vozila se bova okrog kakor kralj in kraljica... Kdo se bode bolj postavil potem, kakor smreški župan? Kdo se vozi v kočiji? Zavidali me bodo Smrečani, na drugi strani pa bodo zadovoljni, ker se bodo postavili z menoj... Tisti dan se je bil zopet precej opijanil, zato je sanjaril dolgo, dolgo o bodočnosti, lepi in veseli, ki ga gotovo obišče.

Teden je bil dolg kakor cela večnost. Komaj, komaj sta čakala z ženo nedelje, ko so imele priti številke in ž njimi sreča. Zlatorepec je zapregel in se peljal gledat, če je kaj zadel, in glejte, — skoro do pičice! Prva številka je prišla, druga je bila za las prevelika, tretja za las premajhna. V začetku je bil Zlatorepec malo poparjen, potem pa je tlesknil z rokama od veselja. »Kaj terna! Dobro znamenje je, da sem prvič zadel tako blizu. Drugi še toliko ne! O še bomo stavili; sreča me išče — terna mora priti!...«

Šel je zopet v gostilno in pil in se hvalil, koliko sreče je imel precej prvič. Ljudje so mu dajali pogum, naj nikar ne odneha. Pritrjeval jim je in dajal za pijačo na bodočo srečo.

Naslednjo noč sta imela Zlatorepec in Zlatorepka oba iste sanje. Sanjalo se jima je, da je nekdo zapisal na vrata troje številke. Ko sta se zbudila, se jih nobeden ni več spominjal.

»Prav ti je,« se je jezil on, »samo za moževe napake imaš glavo in oči, sicer za nič!«

»Kaj pa ti,« se je repenčila ona. »Ti pa nisi nikdar prav pripravi, ker si vedno v rožah. Zato si niti treh majhnih številke ne moreš zapomniti...«

Zlatorepec je šel in zopet stavil. To ju je vedno sprjaznilo, kadar sta bila sprta. Upanje na srečo ju je družilo. Če se jima številke niso sanjale, sta jih zgruntala po egiptovskih sanskih bukvah. Pa čakala sta vedno zastoj. Minevala je nedelja za nedeljo, a sreče ni prinesla nobena. Polotila se ju je strast, in denar je ginil. Kadar je hotel odnehati mož, ni pustila žena, ali pa narobe. Upanje jima je zelenelo vedno lepše...

»Da bi sedaj prenehala, ko sva vtaknila v loterijo že toliko denarja, bi bilo neumno, — greh. Zadet mora enkrat!... Saj je tudi Francelj... Morava, Katra, veš!«...

Sreče ni bilo... Zlatorepec je stavil in — pil. Polastila se ga je bila jeza. Več kot v loteriji, je zapravljal na pijači. Stara je kričala, pa ni nič izdalo. Tudi so se dobili pičički, ki so mu začeli peti drugače: »Hej, Zlatorepec, poskusi srečo drugod — pri kvartah! Tu te gotovo najde...« Poslušal jih je in začel. Včasih je dobil, kar mu je dalo pogum, da je igral strastneje. Poleg vsega tudi loterije ni opustil. Vedno bolj je bil uverjen, da mora priti sreča. Opominjali so ga sosedje, pa se ni menil, ke je bil župan. Zgodilo se je, da si je začel izposojevati in trgati se je od hiše kos za kosom.

Črez nekaj let so bile zopet volitve. Niso ga marali več, ker jim je dajal slab vzgled, je pomilovali so ga. »Kaj hočemo s takim?« Zlatorepec se ni poboljšal.

»Za božjo voljo, sedaj pusti loterijo! Pusti tudi vino in kvarte! Usmili se samega sebe! Domačija visi na nitki; šla bo, če se ne prekrene in če se ne spametuješ.« Tako ga je prosila Katra in tožila tudi nad samo seboj, ker je bila tudi ona kriva, da sta jo zavozila.

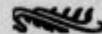
Tarnanje mu ni šlo v glavo. »Sreča mora priti... Kaj bi bilo, če bi ne?«... Tako je premišljeval venomer. Za delo ni prijemal več. Zglasilo so se upniki, in šlo je lepo Zlatorepčevu imetje. Prav na koncu vasi jima je ostalo še napol razpalo poslopje, kjer so stanovali prejšnji Zlatorepci. Tjakaj sta se preselila. Tudi tam ni bilo boljše: Zlatorepec je ostal pijanec, berač, da so ljudje kazali za njim: »Župan je bil, srečo je imel, imeti je hotel še večjo... Bog se ga usmili kam je gledal?« Hitro, v nekaj letih je bilo izginilo imetje in ljudje so pomilovali Zlatorepca, ker ni bil hudoben, samo lahkomišljen je bil.

On pa je še vedno upal, da ga obišče sreča. Ni ga hotela. Neko noč je šel iz trga domov. Bil je malo vinjen in zabredel je v vodo in utonil. Mrtvega so potegnili zjutraj iz nje.

Pripeljali so ga domov in ga pokopali.

Hudo je bilo sosedom, da se je tako zgodilo ž njim. Katre pa se je usmili občina in jo dala v sirotišnico. Spominjala se je tamkaj prejšnjih časov in lepe domačije, ki je izginila kakor jutranja megla. Revici se je zmešalo ob teh lepih spominih in v sirotišnici je umrla zapuščena od vseh nekdanja mati županja.

Smrečani pa so govorili: »Tako človeka zapelje strast. Kaj jima je bilo treba hoditi za srečo?«

Razgled po domovini.

Glede »Ljudske knjižnice«. V zadnji številki »Domoljuba« smo pozvali na naročbo »Ljudske knjižnice« in smo priložili »Domoljuba« v ta namen tiskane naročilnice, da zlažjamo naročevanje prvega sešitka. Ni nam pa bilo mogoče pridejati vsakemu »Domoljuba« naročilnico, ker bi se bilo sicer zakasnilo razpošiljanje lista. Kdor toraj zadnjič ni prejel naročilnice jo dobi z današnjo številko in prosimo, da se je poslužiti.

Ljudska knjižnica. Prvi sešitek »Ljudske knjižnice« bomo odposlali še le koncem meseca novembra. Dotiskanih je sicer že več snopičev, in bodo nadaljni sešitki sledili prvemu redno v 14 dnevni obrok. Prve številke pa sedaj še ne moremo odposlati radi tega, ker treba še marsikaj urediti, predno začnemo s tako velikim podjetjem. Toliko v pojasnilo na razna vprašanja.

Fotografija velikega zborovanja katoliškega shoda se dobi pri gospodu Jožetu Erjavcu, fotografu v Višnji gori.

Presvitiłi gospod knezoškoč ljubljanski dr. Jeglič se mudi ta teden na Dunaju. Udeležuje se z drugimi avstrijskimi škofi škofovskih posvetovanj. Prihodnji teden se povrne in posveti 18. t. m. v svoji kapelici v mašnika čč. gg. Gogola in Lovšina. Prvi bo pel v Kranju, drugi v Ribnici novo mašo.

Pisemski poštni promet ob nedeljah. V trgovinskem ministru se dela sedaj na to, da se bodo tudi ob nedeljah pisma oddajala raznim strankam tako kakor se godi sedaj ob delavnih. V ta namen naj bi se prilepljale na pisma posebne nedeljske znamke, ki bodo nekoliko dražje nego so navadne.

Zopet podražitev. Dunajski rokovičarji so sklenili z ozirom na podraženje usnja, da povišajo cene rokovicam za 40 do 80 odstotkov. — Usnje se podraži za 20 kron pri 100 kg.

Vedno lepše. Za raznimi obmejimi listi, ki napadajo dr. Susteršiča radi vol. reforme je pricapljala tudi stara liberalka po imenu tržaška »Edinost«. Ta pa presega s svojimi lažmi

še druge liberalne liste. Poslanec Spinčič se je sam dogovarjal z tržaškimi voditelji o njihovih zahtevah glede vol. reforme. Njihove želje je izročil Spinčič dr. Susteršiču. Ta jih je zagovarjal pri vladi in tudi vse dosegel, kar so »voditelji« zahtevali glede Trsta in okolice. In sedaj pa pride glasilo voditeljev tržaških »Edinost« in predbaciva dr. Susteršiču vse mogoče samo resnice ne pove. Ali je to pošteno? To je največ ja zloba, katero je ta liberalni list zadnji čas storil.

Na sv. Višarjih je bilo tudi letos jako veliko romarjev. Kakor smo izvedeli iz zanesljivega vira je bilo v romarski cerkvi sv. maš z blagoslovom 181, petih 139 in tihih 209. Vseh obhajancev je bilo 21.450. Duhovnikov je bilo gori 159. Iz teh podatkov se vidi, kako zupanje ima naše ljudstvo do višarske Matere božje.

Nasprotniki vol. reforme si prizadevajo na vse načine, da bi jo preprečili. Med najhujše nasprotnike spadajo slovenski liberalci z na-

čelnikom svojim dr. Tavčarjem. Vse so poizkusili, da jo ovržejo, a ne bo se jim posrečilo, kakor vse kaže. S temi poizkusi pa so pokazali slovenski liberalci rado sovraštvo do slovenskega ljudstva. Saj ravno Slovenci po novi volilni reformi največ pridobe. To očitno priznavajo ne samo naši narodni nasprotniki Nemci, temveč tudi vsi poštjeni Slovenci, osobito Čehi. Nedavno je očital novi konservativni dnevnik »Tyden« glasilu češkega veleposelstva Mladočehom, da so premalo vspehov dosegli za svoj narod in potem pravi: Pred desetimi leti še ne bi bil nihče verjel, da bo Čehom nemogoče, da bi si izsilili toliko uspehov, kakor so si jih pri borili »Slovenci«. Da so pa Slovenci toliko pridobili ima pri tem največjo zaslugo naš neutrudljivi poslanec dr. Ivan Šusteršič.

Zaupni shod liberalne stranke bi se bil moral vršiti 11. t. m. Toda ker se je dr. Tavčar nedavno hudo sprl v »Narodu« z učitelji, katerim je povedal nekaj prav gorkih, so morali shod preložiti na 15. novembra. Brez učiteljev se zaupni shod liberalne stranke skoro ne more vršiti. Saj ima ta stranka v učiteljih najtrdnjejšo zaslombo. Do 15. novembra pa upajo dr. Tavčar in njegovi kompanjoni, da bodo učitelji vse psovke in vsa očitanja lepo pozabili in v velikem številu pridrli za zaupni shod ter ondaj z velikim spoštovanjem poljubovali tisto roko, ki je pred par meseci vihtela neumljeno bič nad glavami liberalnih učiteljev. Dr. Tavčar dobro pozna učitelje in zato ve, kaj vse jim sme reči, ve pa tudi, da ne bodo učitelji izvajali nikakih posledic temveč plevelno leteli čez drn in strn za njim in za »Narodom.« Ravno kar smo čuli, da sta se dr. Tavčar in voditelj liberalnih učiteljev že pobotala. Jelenc je v imenu učiteljev vse psovke dr. Tavčarjeve mirno spravlil v žep.

Kancelist Ivan Zorko iz Trebnjega, o katerem smo poročali v zadnjem »Domoljubu« da je streljal v gostilni pri »Lipi« na gospoda davčnega kontrolorja Strmoleta je bil pred okrožnim sodiščem v Novem Mestu oproščen težke telesne poškodbe, pač pa obsojen radi prestopka prekoračenja silobrana na 50 kron globe.

V Ljubljano je skočil v torek 9. t. m. dopoldne pleskarski pomočnik Jožef Klančar. Bil je alkoholičen, a ga je mrzla voda toliko streljala, da se je premislil in Ljubljano srečno preplaval.

Mati zadavila lastno hčer. O. Kramar, vžitkarica iz Iške vasi bivala je že dalj časa pri svojih hčerki v Ljubljani. Starka štela je že krog 80 let vsled česar se ji je duh omračil. V zadnjem času pričela je par kar noreti in besneti, vsled česar je bila hči prisiljena, jo poslati domov v Iško vas k svoji sestri, kjer je imela izgovorjen kot. Medtem se je pa ženi bolezen tako poslabšala, da je doma postavljena na proste noge razbila vse, kar ji je prišlo pod roko. Zgrabila je tudi svojo drugo hčer, ki je omožena na domu za vrat in jo davila tako, da si je ta le s težavo rešila življenje, a ne za dolgo; kajti vsled prestanega strahu ni mogla več govoriti in ne ust odpirati. Umrla je v Ljubljani. Na njenem grobu žaluje njen mož in več malih otrok. Blazno Kramer so prepeljali v deželno blaznico na Studeneč.

»Občinska uprava«, glasilu »Kmetске županske zveze«, ima v 21. številki zelo zanimivo strokovno vsebino. Listu se pozna, da ima novega, spretnega urednika: g. dr. Vladimira Pegana. List obsega: Nekaj o carini. — Avstrijske sodne oblasti. — Razne vesti. — Vprašanja in odgovori. — Dopisi. — Izpred najvišjih sod. &. — List v polni meri zadošča svoji nalogi, zato ga najtopleje priporočamo. Naročnina celoletno 8 kron. Naj bi ga ne bilo slovenskega županstva, brez tega lista. Ob enem pa opozarjamo slovenske župane, sveto-

vavce in odbornike naj se čimprej vpišejo v župansko zvezo in naj svoj pristop naznanijo načelniku »Zveze« g. županu Belcu v St. Vidu pri Ljubljani. Lepo število vrlih županov je že v »Zvezi« a manjka jih še mnogo. Nobenega župana bi ne smeli pogrešati v tem velevaženem društvu.

Novi slovenski znanstveni časopis bo začela z novim letom izdajati kranjska »Leonova družba«. Imenoval se bo »Čas«. Uredniki tega lista, ki bo mesto sedanjega »Katoliškega Obzornika« bodo naslednji gospodje: profesor dr. Aleš Ušeničnik, profesor Evgen Jarc in prefekt dr. Franc Grivec.

Liberalni lov. Na razne načine poskušajo liberalci vjeti našega poštenega kmeta. Ker niso na Dolenjskem in Gorenjskem mogli ničesar opraviti s svojimi neodvisnimi kmečkimi strankami vrgli so se to pot na Notranjsko. In sedaj hočejo notranjskega kmeta izvabiti v liberalni tabor. Zakotni listič, ki sliši na ime »Notranjec« poziva namreč, naj se ustanovljajo kmetске stranke, katere bi seveda bile popolnoma odvisne od raznih notranjskih liberalnih oderuhov ki pišejo in urejujejo »Notranjca«. Prepričani smo, da pošteno in razumno notranjsko ljudstvo ne bo sedlo na te liberalne limanice in bo korakalo kot doslej tudi v bodoče pod zmagonosno zastavo »S. L. S.« Bankeroti liberalni stranki in raznim njenim časopisom nobene vere.

Shod v Šiški pri Ljubljani. V nedeljo 7. t. m. so priredili Šiškarji shod, na katerem so se izrekli zoper nemško šolo, ki se je ustanovila. Shod je bil slabo obiskan. Navzočih je bilo krog 50 liberalcev. Občinskega odbornika ni bilo nobenega, tudi župana Burgerja, katerega »Narod« že dalj časa napada, ni bilo na shodu. Počastil je s svojo navzočnostjo liberalni shodek »slovečič« doktor Cham, tajnik liberalne stranke. S tem je vse povedano.

Kranjski industrijci so imeli v hotelu »Pri Slonu v Ljubljani shod 7. t. m. Predsedoval je trški tovarnar gospod Gassner. Navzoč je bil tudi deželni predsednik Schwarz, ki je jako umestno povdarjal v svojem govoru da je podlaga uspešnemu razvoju velike obrti le pravično, prijazno in skoroda pristrčno razmerje med delodajalci in delavci. Rekel je, da vlada želi, naj se napravijo povsod strokovne organizacije. Ne vemo, kake misli so obhajale navzoče kapitaliste pri teh besedah gospoda deželnega predsednika. Saj je bilo med navzočimi nekaj mož, ki imajo le malo srca za delavstvo in mu ne pripuste, da bi se organiziralo v strokovnih društvih. Naj bi te besede deželnega predsednika našle primeren odmev pri delodajalcih, da zasije konečno tudi delavstvu po tovarnah lepša zarja.

Volitev dveh deželnih poslancev iz veleposelstva se bo vršila dne 10. novembra in sicer mesto umrlega gospoda Lukmana in gospoda grajščaka Ulma, ki je odstopil. Vseh volivcev v tej skupini je 85. Nemecev je okrog 50 in ti imajo pravico voliti 10 poslancev, medtem ko ima na tisoče kmetov pravico voliti le 15 poslancev. To je vnebovpijoča krivica. Za to so odgovorni slovenski liberalci, ki so zvezani že toliko let z Nemci in iz golega sovraštva do slovenskega ljudstva preprečujejo razširjenje vol. pravice, po kateri bi dobilo večino ljudstvo. Liberalci hočejo da imajo Nemci še nadalje komando v kranjski deželi.

Železniške nesreče. Zopet moramo poročati o nesrečah na naših železnicah. — Zopet je postal železničar žrtev svojega poklica. V soboto 6. t. m. popoldne se je na Rakeku pri premikanju vovoz ponesrečil izprevodnik tovrnega vlaka Anton Lubej. Nesreča se je dogodila med 4. in 5. uro popoldne. Nesrečež je imel nalogo speti skupaj dva dela vlaka, ki sta se pomikala drug proti drugemu. Pri tem je skočil, ker ni bilo več časa se pripogniti, stoje

med vovozu. V istem trenutku je potisnila lokomotiva vovoz krepko skupaj, odbijalci so dobili Lubeja medse in ga zmečkali. Revež je izdahnil v treh minutah. Kot izprevodnik je bil nastavljen šele nekaj mesecev, poprej je bil čuvaj blizu Laz. Zapušča vdovo z devetimi deloma nedoraslimi in nepreskrbljenimi otroci.

— Nezgoda, ki bi bila pa lahko povzročila velikansko nesrečo, se je dogodila v soboto popoldne 6. t. m. tovrnemu vlaklu št. 174 na progi med Borovnico in Logatcem. Z voza je namreč padel vsled hudega ovinka 74 meterskih stotov težak zaboj, v katerem je bil motorni stroj, last »Kranjske industrijske družbe« namenjen v Trst. Zaboj je padel na drugi tir in upognil šine. Drugi tir so morali takoj zapreti in se je promet do treh popoldne vršil le na enem tiru, vsled česar je imel poštni vlak št. 31 iz Trsta skoro eno uro zamude. Sreča, da se ni stvar zgodila ponoči. Kaj lahko bi se bilo dogodilo, da bi ponoči nezgoda ostala neopazena, vlak bi bil privozil na zaboj in pokvarjeni tir in nesreča bi bila velikanska. Do noči so zaboj že odstranili in tir popravili.

Zglaševanje črnovojnikov. V Ljubljani bivajočim črnovojnikom, ki so služili v vojski ali domobranstvu, se je meseca oktobra t. l. s črnovojno knjižico, z namembnico in z oprostitnico zglasiti pri mestnem magistratu v pisarni vojaškega referenta, in sicer letnik: 1864 dne 10., 1865 dne 11., 1866 dne 12., 1867 dne 13., 1868 dne 14., 1869 dne 16., 1870 dne 17., 1871 dne 18., 1872 in mlajši dne 19. oktobra. Isto dolžnost imajo črnovojniki vseh letnikov, ki niso bili vojaki, pa imajo črnovojne namembnice. Črnovojniki, ki opusti zglasitev ali opuščene zglasitve ob določenem času ne more opravičiti, se kaznuje z globo 4 do 200 kron.

Ponarejeno krono je dobila nekje neka gospodična iz Ljubljane. Ista je enako težka kot prava, dobro narejena, nekoliko sivkaste barve iz precej trde kovine. Risba je na zadnji strani (krona in zgornji del venca) nekoliko nejasna. Napis na robu se ne drži sredi roba, ampak je deloma bližje osredja, deloma ozadja novca. Fabrikat je opozavati le ob primerjanju s pravo krono. Letnico ima 1899. Torej pozor!

Slepar. Po Ljubljani hodi nekaj dni kakih 25 do 30 let stari človek srednje velikosti s temnimi brkami, v dolgi črni sukni ter mehkim črnim klobukom ter pripoveduje strankam, da je trgovski pomočnik pri tvrdki Rimal v St. Juriju ob Taboru na Stajerskem, da je obiskal svojega brata v Kranju in pod pretvezo, da je na povratku izgubil vozni listek ter nima sredstev, da bi si nabavil družega, izvablja ljudem denar. Ker se je izkazalo, da je ta človek navaden slepar, mogoče je, da ljudi še tudi pod drugimi pretvezami slepari, zato opozarjamo občinstvo naj bo previdno ter naj vsakega neznanca, ki bi izkušal na ta ali sličen način slepariti izroči policiji.

Podporno društvo cerkovnikov opozarja vse tiste, ki se še niso priglasili kot člani društva in tudi dostavljenih tiskovin ne društvu vrnili, naj v kratkem času to store, prijavijo svoj pristop, ter pristopnino oziroma članarino pošljejo, da bo društvo temprej močnejše postalo in potem izdatneje zamoglo svoje člane v potrebi podpirati. Kdor bi se pa odtegoval res ne bi kazal potrebne zavednosti. Odbor prosi ako je kje služba cerkovnika in organista izpraznjena, da se odboru naznani.

Ženska bolnišnica v Novem Mestu. Deželna vlada je potrdila načrt ženske bolnišnice v Novem mestu s pogoji, da bo tudi notranja oprava primerna in da bodo odvajali odpadke iz infekcijskega oddelka v posebno jamo, kjer se morajo razkužiti. Tudi perilo se bo moralo razkužiti, predno ga bodo izplahnil v Krki. Deželna vlada hoče tudi priporočati, da dobi bolnišnica potem tudi javni značaj.

Semenj v Selcch. Dne 4. oktobra se je vršil v Selcch živalski semenj. Kupcev razven nekaj mesarjev ni bilo, pač pa jako veliko živalskih mešetarjev. Živalski sejmi imajo, kakor bi mislil človek, namen, da bi prodali živinorejci po poštenih ceni svojo živino, ki jo vzrede z velikim naporom in težavami ter takimi stroški, katere more presoditi le kmet sam. A ta naš semenj žal ni imel pričakovane uspeha. Cene živini so bile naravnost škandalozno nizke. Mešetarji so ponujali za domačo klavno živino 52 do 54 K za 100 klg žive teže. To je seveda za mesarje in mešetarje jako ugodno, ako bi bili naši kmetje v 20. stoletju tako neumni in zabiti, za kakršne jih smatrajo gotovi »dobri« prijatelji kmeta. Mesarji vedno tožijo, da draže kmetje meso. Naš semenj pa dokazuje ravno nasprotno. Kdor količkaj razume mesarjijo, primerja lahko navedeno ceno z ono, ki jo stavijo mesu »dobri« prijatelji kmeta, pa tudi vsakega kupca mesa. Postrežemo lahko s še natančnejšimi podatki. V teh razmerah je kmet prisiljen na odpor in se bo pri nas vse storilo, da preprečimo tako izkoriščanje kmeta in tudi konsumenta na ta način, ki preljubim našim prijateljem ne bo vseč. Za Selško dolino že obstoječa »Živinorejska zadruga« naj ustanovi lastno mesnico, po kateri bo kmet sam naravnost prodajal konsumentom lastno in dobro blago po zmernih cenah.

Dr. Tavčar izdal drugi koroški mandat! Dr. Tavčar stavil je na Dunaju v odseku za vol. reformo predlog za reasumiranje Korošce. Došla nam poročila pa so nas jako razočarala, kajti dr. Tavčar je storil zopet velikansko nerodnost, ki utegne postati osodepolna za vso koroško zadevo. **Dr. Tavčar namreč ne zahteva za slovenske Korošce 2 mandata, ampak se zadovoljuje z enim,** on zahteva le, da se iz sedanjega vol. okraja izločijo kraji Borovlje, Spodnji Ljubelj in Guštanj. Tačas, ko se trudijo poslanci »Slov. zveze«, da bi dosegli za Korošce dva slovenska mandata, pa dr. Tavčar buti v odseku javno na dan s predlogom, ki ima naravnost namen, preprečiti in izključiti dva slovenska koroška mandata! Res, za glavo se mora prijeti vsaksteršiču, ki vendar vse svoje moči zastavlja steršiču, ki vendar vse svoje moči postavlja tudi za koroške Slovence — seveda ne s praznim vpitjem in s blamažami, kakor dr. Tavčar. Radvodni smo, ali bodo zdaj imeli obmejni voditelji dovolj poguma, da bodo obsodili dr. Tavčarjevo početje in dali čast onim, ki jo zaslužijo! Čujemo, da je bil dr. Tavčar opozorjen, naj te budalosti nikar ne naredi, ker hočejo poslanci »Slov. zveze« z drugimi Slovani v plenumu ob ugodni priliki nastopiti za dva koroška slovenska mandata. Dr. Tavčar je pa nalašč že v odseku pokopal drugi slovenski koroški mandat in celo nemško Gemeinbürgschaft že naprej opozoril in razdražil da tem gotoveje Slovenci prav nič ne dosežejo. Kako naj se imenuje tako početje?

Imenovanje. Č. g. Gothard Pavletič župnik v Mirnu je imenovan župnikom dekanom v St. Petru pri Gorici.

Duhovske izpremembe v ljubljanski škofiji. Č. g. Anton Jerič je nameščen kot kurat na Ustju (Vipavsko). Za kaplana k Devici Mariji v Polju je prestavljen č. g. Franc Oranč, kaplan v Trnovem pri Ilirski Bistrici, v Trnovu pride č. g. Ivan Hrovat, kaplan v Starem trgu pri Poljanah na Kočevskem.

Na Primskovem pri Kranju pri znanem nadučitelju Luznarju so imeli nedavno učitelji svoj sestanek. Sklenili so delovati po načrtu, ki ga je izdelal šentviški nadučitelj Žirovnik in ga je objavil »Učiteljski Tovariš«. Hočejo namreč izvenšolsko mladino zbirati okrog sebe, da jo zastropijo s pogubnimi — liberalnimi nauki. Stariši so odgovorni za vzgojo

otrok, zato gotovo ne bodo dopustili, da bi se njihovim otrokom vcepilji pogubni nauki od mož, ki se ne zmenijo za cerkvene zapovedi, ki se ogrevajo tudi pri nas za »svobodno šolo«, da se veronauk odpravi iz šol, in ki so vneti zagovorniki razporoke. Kadar bodo liberalni učitelji nehali biti liberalni agitatorji, kadar bodo nehali pisati za protiverski umazani »Slov. Narod« in bodo izpolnjevali verske dolžnosti, tedaj jim bomo rade volje zaupali odraslo mladino. Do tedaj pa roko proč od nje.

Blagoslov nove šole. Na Vačah pri Litiji je blagoslovil preč. gosp. dekan Bizjan iz Moravč novo šolsko poslopje dne 15. t. m.

Srebrna poroka. Večletni naročnik »Domoljuba« in pri Dunajskih Slovencih zelo priljubljeni gospod Franjo Susteršič, c. kr. poštni uradnik, je praznoval 10. t. m. v krogu svoje obitelji in znancev svojo srebrno poroko.

Družba sv. Mohorja šteje letos 81.979 udov, t. j. 1593 manj nego prejšnje leto. Nazadovali smo torej nekoliko, a vendar se je skupno število Mohorjarov še vedno ohranilo na častni višini. Naj bi ostalo i v bodoče tako!

Razmerje udov po posameznih škofijah oziroma krajih nam kaže ta-le pregled:

1. Goriška nadškofija	9215 (— 221) udov
2. Krška škofija	6173 (— 265) "
3. Lavantinska škofija	25024 (— 658) "
4. Ljubljanska škofija	32640 (— 678) "
5. Tržaško-koperska škofija	4392 (+ 36) "
6. Sekovska škofija	461 (— 52) "
7. Somboteljska in druge ogrske škofije	265 (+ 21) "
8. Zagrebška nadškofija	479 (+ 11) "
9. Senjska in druge dalmatinske škofije	346 (+ 55) "
10. Poreška škofija	107 (— 24) "
11. Djakovska škofija	78 (— 8) "
12. Bosniške škofije	213 (+ 9) "
13. Videmska nadškofija	234 (+ 4) "
14. Razni kraji	364 (— 48) "
15. Amerika	1771 (+ 253) "
16. Afrika in Azija	217 (— 38) "
Vkup	81979 (— 1593) udov

Številka v družbenih »zlatih bukvah«, v katere se vpisujejo na novo vstopivši udje, je narastla od 259.984 na 267.194, torej je vpisanih 7210 novih udov.

491.874 Mohorjevih knjig bo torej letos romalo med Slovence! Če dodamo to število onemu prejšnjih let, pridemo do števila **10.800.934 knjig, recil deset milijonov, osemstotisoč, devetsto ter štirintrideset knjig,** katere je družba samo kot letna darila svojim udom razdelila od svojega obstanka sem. Pri tem pa niso všteta mnoga poznejša naročila, ponatisi itd.

Dne 10. oktobra smo začeli razpošiljati letošnje družbene knjige in prizadevali si bomo, da častiti udje dobijo knjige prej ko mogoče. Odpravili bomo zaboje s knjigami po tej-le vrsti:

Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo »avizo«, pošljejo po nje na pošto ali železniško postajo, da ne bodo sitnih reklamacij, ki povzročujejo samo zamudo in nepotrebne stroške. Poštne stroške morajo častitim poverjenikom povrniti posamezni udje.

One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj čim prej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora. Odbor.

»Abstinenčni krožek« v Mirnu vabi na I. protialkoholno zborovanje na Goriškem, ki se vrši dne 21. t. m. v stari šoli v Mirnu. Spored: Ob 11. uri dop. boe zaupno zborovanje. Poročal boe dr. Krek in sicer: »Kako naj razširimo abstinenčno gibanje«. Za predavanjem prost razgovor. Ob 1. uri pop. skupno

kosilo. (Stane brez pijače 2 K 40 v. in se mora vsakdo vsaj do 18. t. m. zanj oglasiti). Ob 3. uri pop. veliko zborovanje. Vspored predavanj: I. Podlesnik: Protialkoholne organizacije. A. Vuk: Alkohol in delavstvo; alkohol in telo. Dr. Krek: Alkohol in »delo za naroda«. I. Eržen: Alkohol in žensko vprašanje. I. Kosec: Ali je abstinenca za našo deželo koristna? Ob pol 8. uri zvečer je pevška veselica. Vstop prost.

+ Za državne podpore so včeraj poslanci vložili nujne prošnje, in sicer: Dr. Susteršič, Žitnik in tovariši po toči poškodovanim posestnikom v občini Rateževo brdo in okolici na Notranjskem; dalje po toči poškodovanim posestnikom v ljubljanski okolici in v kamniškem okraju; poslanec Robič, dr. Vovšek, dr. Korošec in tovariši po toči poškodovanim posestnikom v občini Tinje, v Sopatici in Straški gorici na Štajerskem. — Dr. Vovšek in tovariši so vložili interpelacijo na železniškega ministra zaradi lanske povodnji v občini Sava ob železnici Celje-Velenje ter ga vprašali, ali hoče ukreniti, da se čimpreje razširi železnični podrov, ki povzroča povodnji.

+ Premeščena sta duhovnika nemškega viteškega reda č. g. p. Rajmund Kubinek, kapelan v Podzemlju, v Črnomelj, in č. g. p. Kazimir Kosobud iz Ljubljane v Podzemelj.

Gorenske novice.

Iz ljubljanske okolice.

Iz Št. Vida nad Ljubljano.

g Acteln-svetilko so imeli na poskušnji v naši župnijski cerkvi. Te vrste svetilka ima pač lepo svetlobo, a vselej, kadar se ugasne, tudi zelo neprijeten duh, kar je ravno za take prostore, kakor je cerkev, zelo neugodno in nezdravo. Poleg tega se nam zdi zelo draga in zaradi eksplozije ne prav posebno varna. Naj bi se vžgala med službo božjo, kakor se je preteklo soboto zvečer, bi med ljudstvom nastal velik strah in nesreča bi bila neizogibna.

g Dolga ali kratka rezanca za govejo živino. Pretekli teden je bil tukaj eden glavnih agentov svetovnoznane angleške tvrdke za poljedelske stroje Clayton & Shuttleworth iz Londona. Zelo se je čudil, da kranjski kmetje v večini goveji živini še vedno krmijo zelo kratko rezanco, dočim je po njegovi izjavi veliko boljše krmiti rezanco dolgo 4 do 6 centimetrov. Pri tem bi kmet imel dvojen dobiček: Slamorzanca bi mu hitreje narezala dovolj rezance in živina bi tako krmo bolje prebavila, ker bi jo sama zgrizla in zdrobila. Vsekako je torej zanimivo vprašanje, ali naj se ostane pri kratki rezanci ali poprime dolge.

g Kakor bi bil prvi sodni dan, tako drve avtomobili skoz našo vas. Ne vemo, komu se je bolj čuditi, ali drznosti avtomobilskih baronov ali malomarnosti višjih oblasti, ki dopuščajo to vratolomno in za občinstvo skrajno nevarno drvenje. Na železnici imajo gotove predpise, koliko presledka mora biti med posameznimi vlaki. Za voznike velja postava, da morajo skoz vasi počasi vzpiti in marsikje celo z bičem ne smejo pokati, avtomobili imajo pa vse prosto, vsaj v Št. Vidu. Večkrat drve skoz vas drug za drugim s toliko hitrostjo, da je le poseben slučaj, da še ni bilo strašne nesreče in to zlasti v Št. Vidu, kjer stoje hiše tesno ob cesti in cesta ne gre ravna skoz vas, ampak je zavita. Če imajo oblasti

pravico navadnim voznikom predpisovati: počasni vozite, mislimo, da bi tudi glede avtomobilov zamogle izdati tak predpis. Slavno županstvo pa naj se ne boji tudi glede avtomobilov poslužiti se točke 2. in 3. § 28 občinskega reda.

g Poročila sta se: Ivan Pavšič, c. kr. deželno vladni rač. asistent in posestnik v Zg. Šiški z gdč. Ivanko Pečnik iz Ježice in Jakob Šusteršič, posestnik in gostilničar v Mednem z gdč. Angelo Kopač iz Preske. Bilo srečno!

Iz kranjskega okraja.

g Izpod Grintovca. Gospod urednik! Namenoma se nismo oglasili tako dolgo, ker smo hoteli počakati, da pokaže »Babičev fantek« vso svojo modrost. Zdaj je pri kraju z njo! Dosegli smo pa s tem dvojen svoj namen. Prvi, da »Babičevemu fantku« ni nič verjeti, akoprav se priduši, in drugi, da mu trda predé z liberalno mlekarino, ker pošilja pojasnila in popravke. Spominjamo se še dobro, kako se je rotil, da ne bo nikdar »Domoljubu« dopisoval, a glej ga spaka, kaka sreča nas je doletela pred 14. dnevi. Brali smo v »Domoljubu« pojasnilo, katero vam je poslal Jožef Jenko ml. ali »Babičev fantek«, kot ga imenujejo Cerkljani. A Kranjec nima sreče, najmanj pa »Jože« mlajši; nobeden ne verjame temu pojasnilu. Mi pa ostanemo pri svoji prvi trditvi, da je fant prinesel v nedeljo, 15. julija l. 1906 ob polu 12. uri dopoldne pred Kernovo gostilno zabojo Jožetu ml., rekoč: »Zopet je prišlo maslo nazaj!« Ne pišemo pa tega iz kakega drugega namena, kot samo resnici na ljubo to pribijemo. Tajil bode najbrž »fantek« tudi to, da je poslal enkrat maslo, katero ni mogel nikamor razpečati, mlekarji v R., ki je v »Gospodarski zvezi«, da ga je svojim odjemalcem v svojem imenu poslala. Mi s tem pribijemo samo to, da »Babičev fantek« v dejanju odobrava »Gospodarsko zvezo«, čez katero so razni nevedneži ob ustanovitvi liberalne mlekarne pridno zabavljali. Zdaj se primate za nos, obrekovalci! Ljudje, ki dajejo v liberalno mlekarino mleko, so v velikih skrbih, ker »Babičev fantek« kliče na pomoč Matevža Kern, ki je pa blagajnik samo na papirju. V resnici pa niti ne vé, koliko denarja mora prejeti za prodano maslo, ker se ne briga za ta posel, pač pa njegov sin. Z »Babičevim fantkom« se nimamo kaj pomeniti, ker je že minula kvaterni nedelja, a njega ni po onih 1000 K s Tomažem, tudi ne, ker ni prinesel še 500 kron, katere je prostovoljno razpisal v »Gorenjcu« s svojim podpisom pod šest debelih laži. Dokler tega ne stori, ni vredno, da bi se kdo menil zanj! Samo »kunšten« je zmerom bolj. Njegova modrost namešana in namazana s »surovin« maslom nam ugaja. V svoji »kunšti« je videl, kako so peljali posnemalnik »Kmečke mlekarne« ves polomljen v Ljubljano. Ali je še kdo na svetu, ki je tako »kunšten«, da bi bil to videl? On zna brati, in še celo cenik; pozna številke in ker ima cenik take številke, morala je vse, kar bere »kunštni fantek«, naročiti »Kmečka mlekarne«. Pozabil je pa še povedati, koliko so stali stari stroji liberalne mlekarne in kdo jih bo plačal!? On se »brihta« kot kak davkar in vé ceno pšenice. On prestavlja gospode kaplane, vidi dekete, katerih nihče drugi. In da bi tudi meso jedel, hoče postati mesogled. V resnici je pa že predstojnik liberalne mlekarne, ki dobi na dan 150 l mleka, kot pripovedujejo liberalci sami. Mi tega ne verjamemo, kakor tudi še marsikaj drugega ne verjamemo »Babičevemu fantku.«

g Iz Predoselj. Po raznih premišljenih in nepremišljenih dogodkih, ki so se dogodili v naši fari zadnjega pol leta in nekaterih nismo in ne bomo v Domoljubu razpravljali, ker no-

čemo odpirati komaj zaceljenih ran in po nepotrebnem opravljati ljudi — saj v tem oziru so se že Predošljani kot Nepredošljani večkot preveč odlikovali — hočemo reči vendar v »Domoljubu« eno sklepno besedo; namreč poiskati hočemo vzrokov teh žalostnih dogodkov. Vsi, katerim so ti dogodki znani, so edini v svoji sodbi, da zadene glavna krivda žganje. Kam pa pridemo, če bo šlo tako naprej? Koliko naših fantov je ravno radi žganja tako podivjanili! Stariši, ali ne čutite velikanske odgovornosti pred Bogom radi slabe vzgoje svojih otrok! Vzdihuje se, koliko je davka itd. Res, velik je davek, a največji in najškodlivejši davek si nalagate sami. Sicer pa vse besede nič ne pomagajo: tu je treba, da občinski odbor, ki ima sveto dolžnost skrbeti za skupni blagor vseh občanov, stori potrebne korake. Če ne more pri glavarstvu nič opraviti proti prevelikemu številu žganjaren, naj pa sam ukrene, kar se mu zdi primerno. Občinske odbornike pa opozarjamo, da zastopajo v občinskem odboru svoje volivce, ne pa vsak samega sebe, da morajo torej v prvi vrsti gledati na skupni blagor občine, potem se-le na osebno korist. Skrajni čas je tudi, da se ustanovi v Predosljah izobraževalno društvo s knjižnico, da fantje ob nedeljah popoldne ne bodo zahajali samo v gostilne. Izobraževalno društvo imajo že skoraj v vsaki fari, presvitli škof jih priporočajo zelo v pastirskih listih in posebno III. katoliški šod, pri nas pa le čakamo. Res je to, da ni prostorov za to, in to je glavna ovira. A občinski odbor je imel, kakor smo čuli, tudi že to stvar v rokah, a ni mogel priti do pravega sklepa, ker so se pojavila nasprotstva. Želimo, da se stvar kmalu spravi v pravi tir in da naj bo vsem pred očmi občni blagor občine. Tistim pa, ki so proti izobraževalnemu društvu, pa priporočamo, da se preje prepričajo, kako je drugodi, potem pa naj sodijo, to je moža vredno, ne pa tjavendan sodbo izrekati. — Naše gasilno društvo je po enoletnem obstanku že vrlo napredovalo pod vodstvom načelnika župana Zabreta. Pokazalo se je pri ognju na Primskovem, kjer so v najkrajšem času napeljali cevi v precej oddaljeno in zelo nizko strugo Kokre. Društvu želimo le še večjih prostorov za gasilna črvoja, kadar bodo to pripustile denarne zadeve. — Tudi mlekarne se razvijajo jako ugodno, moti le to, da imajo Sušani in Britofljani malo doleč. Seveda za mlekarne je ugodno, ker ima mazel studenec zraven, v Predosljah bi pa morala imeti ledenico. Sicer je pa malo potrpljenja povsodi dobro. — Vrli g. kaplan Kimovec so nas zapustili. Ustanovili so kot vnet glasbenik velik cerkven pevski zbor, ki pa žalibog radi pomanjkanja prostora ne more na kor. G. organist ima dobro voljo, kar je pokazal na angeljsko nedeljo v Britofu. Morda bi pa le šlo na kak način? Zastopstvo »Vzajemne zavarovalnice« v Predosljah ima g. Alojzij Oven. Zavarujte se vsi pri domačem slovenskem podjetju, čemu dajati denar nemškimi in drugim tujim zavarovalnicam? Svoji k svojim! — Kakor se bere po časopisih, so prepovedali Nemci v Mariboru in Celju, kjer živijo skoro sami Slovenci, vsak javen slovenski napis. Ker ljubljanski občinski zastop nasprotno ne upa radi slovensko-nemške liberalne zveze prepovedati vsak nemški napis, zato naj dajo kmetske občine lep vzgled in naj prepovedo po cestah in pa vaseh vse slovensko-nemške table; čemu so nam nemške? Odborniki, pokažite ljubljanskim zaspancem, kako se Nemcem odgovori. — Veliko kranjskih občin je sklenilo kolekovati svoje uradne spise s kolekom družbe sv. Cirila in Metoda, ki skrbi za slovenske verske šole ob slovenskih mejah. Z malimi stroški, ki se občini nič ne poznajo, mnogo koristijo družbi. Kaj pa v

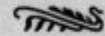
Predosljih? — Svojo oljarijo je povečal in jo opremil z novimi stroji g. Bl. Zabret v Britofu. Ljudje se novih preš nekako boje, a ta strah je, kakor vemo iz gotovega vira, čisto neopravičen. Preše so, kakor so jih preiskali na Dunaju in v Ljubljani, jako dobre in za živino jako redilne. — Znani na smrt obsojeni Jernej Perko iz Orehovej, je od cesarja pomiloščen, in najvišji sodni dvor mu prisodil 18 let težke ječe z enim postom, temnico in trdim ležiščem 23. julija vsakega kazenskega leta.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g »Županov sin«. Pri Sv. Antonu so imeli veliko cerkveno slovesnost. Zbrali so se vsakovrstni ljudje od blizu in daleč, zato ni čudo, da so se dobili tudi v gostilni pri cerkvi taki, ki bi se bili radi vrtili. Ker gostilničar, mož poštenjak, tega ni dopustil, oglašil se neki fante: plesali pa bomo, jaz sem županov sin in mislim, da ima županov sin tudi kaj pravice. No, da se gostilničar ni prav nič ustrašil županovega sina, se razume samo-osebni. Mi pa le svetujemo temu fantetu, da naj prosil očeta, da naj mu pokažejo svoje županske »postavne« bukve. Notri naj poišče pravice in oblasti »županovega sina« in kadar jih najde, naj jih razglasi in radi ga bomo ubogali.

g Preska. Katoliško izobraževalno in delavsko društvo v Preski pri Medvodah priredi v nedeljo, dne 21. t. m., veselico z zanimivim vzporedom. Na vzporedu je več pevskih točk, med drugimi sosebno krasna skladba: »Venček gorenjskih« za mešani zbor itd. Šaljivi prizor »Piskrovceca«, potem igrokaz »Doktor Vseznal in njegov sluga Stipko Tiček«. Pevske točke bo proizvajal društveni zbor pod vodstvom gospoda Lovro Hafnerja. Ker bo to prva veselica z dramatično predstavo na novem odru in v novem društvenem domu, in ker so čisti dohodki namenjeni v pokritje stroškov za ravnako delovno opravilo na odru, je želeli mnogobrojne udeležbe, zlasti člani delavskega in izobraževalnega društva se je udeležiti v obilnem številu. — Vstopnina je za I. sedež 2 K, II. sedež 1 K, III. sedež 70 v., stojišče 40 v., stojišče za otroke 20 v. Začetek ob 3. uri popoldne. K najobilnejši udeležbi vabi vladno društveni odbor v Preski.

— **Električna razsvetljava za Bled in okolico.** — **Električni tramvaj na Bled.** — G. Peternel in tovariši nameravajo napraviti ob vsakem mostu na potu iz Lesec na Bled električne naprave, ki bi oddajale elektriko Bledu, Radovljici itd. V načrtu je tudi zgradba električnega tramvaja z Lesec na Bled, kar bi bilo za povzdigo tujkega prometa na Bledu velike važnosti.

Dolenjske novice.

Belokranjske novice.

d Ogenj je nastal dne 9. oktobra v skladišču trgovca Butala v Starem trgu že pozno v noč. Ako ga ne bi bili pravočasno začutili, bi bila zgorela gotovo cela vas. Ob tej priliki povdarjamo, da ima še vedno nekaj posestnikov krmo pod strehami hiš, ki so brez vsakih dimnikov, kjer je tudi velika nevarnost za ogenj.

d Nekaj za liberalne omikance! V Starem trgu imajo nekoga, ki se piše za Fugino. »Domoljub« ga je letos že parkrat nekoliko okrcal po resnici radi njegovega javnega delovanja. A Fugina si misli, četudi nimam kože preveč tenke, mi vendar »Domoljubova« krtača dobro

ne dé. Zato se kar peni jeze, in jo hoče ohladiti nad ondnotim g. kaplanom, kakor bi bil g. kaplan kriv, če se kdo spomni Fuginovih koloboj v »Domoljubu«. Tako je napadel nedavno, kakor se nam poroča, na poti g. kaplana: »Ne znate nič več pisati v lažnjivega »Domoljuba?« Vaša olika! Sram vas bodi!« Ker se pa g. kaplan za taka neutemeljena sumničenja ni nič zmenil, ga je Fugina, ki se štuli kot »Narodovec« za prvega izobraženca v celi poljanski dolini, nahrulil očitno na cesti: »Ti, ako boš pisal o meni še v lažnjivi »Domoljub« ti bom dal eno od ušes do ušes. Ti Kristusov namestnik! Ako imaš kaj proti meni, hodi me tožiti v sodnijo!« Kaj ne, čisto po omiki, zajeti iz umazanega »Narodovega« korita? No, g. kaplanu pač ni sila iskati zadoščenja pri sodniji, saj taka omika se že sama obsoja. Dodamo le še, da si ne damo kratiti nikomur pravice izrekati po pravici sodbo o javnem delovanju tega ali onega kot neodvisen časopis. Kdor tega ne prenese, naj se ne sili v javno življenje in mirna bode Bosna!

d V Radence je prišel učiteljevat g. Rajko Božič iz Cerknice.

d Županom občine Podgora je izvoljen g. Jože Fric iz Dolenje Podgore. Tako so s to volitvijo končane za triletno dobo županske volitve štirih županov v poljanski dolini, ki so vsi kmetje. Tudi znamenje časa!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Novi sejmi. Iz Št. Ruperta nam sporoča ondnotno županstvo, da sta bila že letošnje leto dva nova sejma na Veseli gori in sicer spomladi. Bila sta jako dobro obiskana. Tretji novi sejem se bo vršil 27. oktobra za blago, živino, konje in drugo. Opozorjamo ljudstvo na ta najnovejši sejm.

d Potočani bi bili zopet brez župnika, ako bi se ne bil usmilil dosedanji, gospod Rihtarič. Ta namreč si je izvolil in tudi dobil malo, toda prijazno župnijo Zaplano. Loški potok je bil razpisan, toda vkljub temu, da se je govorilo, da je dvajset prosilcev, vendar naposled ni bilo niti enega, t. j. n o b e n e g a. Na izraženo željo najvišjega mesta v Ljubljani, se je pa gospod Rihtarič odpovedal Zaplani in ostane še v Loškem potoku. Toliko naj bo v pojasnilo in odgovor na nesmiselno govoričenje, ki se je skuhalo v lažnjivi potoški liberalni fabriki in se širilo celo po sodraški dolinici.

d Iz Zatičine se nam poroča: Obolel je naš č. g. pater Bernard Marenčič pred tedni. Odpotoval je za nekaj časa v Gorico, da si tam utrdi zdravje. Upamo, da se prav kmalu zdrav povrne. — V samostanu pa pridno napredujejo razna dela. Čujemo, da se preseli trgovec g. F o r t u n a iz samostanskega poslopja v lastno lepo predelano hišo, katero je kupil od g. nadučitelja Kovača. Tudi pošta in brzojavni urad se preseli v imenovano hišo. — Č. g. P o d l i p n i k, bivši kaplan šentjernejski je stopil v red cistercijanov.

d Žegnanjsko nedeljo peval bo v Ribnici novo sv. mašo č. g. Ivan Lovšin, ribniški trški domačin. — Težko bi bilo najti kraj, ki bi dajal našemu ljudstvu toliko vnetih in požrtvovalnih delavcev v vinogradu Gospodovem. Zato naše najiskrenješe častitke!

d Iz krškega okraja. Nagla smrt v vinogradu. Kap je zadela na Goleku posestnika in vinogradnika, 70 let starega moža Jakoba Zupanciča iz Krškega. Dokončal je ravno s trgatvijo, in tisti dan, zanj toliko usoden, namreč v torek 9. okt., je hotel spraviti mošt na dveh vozovih iz zidanice na svoj dom v Krško. Ko je bila posoda z moštom naložena, je hotel še vrata zapreti, a pri tem se je počasi sesedel na tla, kjer je v par trenutkih izdihnil. Mrtvega so pripeljali na dom. Je pač res, da dneva ne pove nobena pratka.

d Z Rake. Za vas Rako in Blatnik so dobili vodovod, kateri stane približno 36.000 K, ki se je napravil s pomočjo deželne in državne podpore. Mnogo prebivavcev omenjenih vasi se je že veselilo, da bodo imeli dovolj vode — a to veselje trpi malo časa, ker večkrat vode primanjkuje in pipe suhe. Večkrat se hidravlični trkač vstavi ter noče 115 metrov visoko vode goniti, tako so sedaj prebivavci omenjenih vasi ravno na tistem mestu, kot so bili poprej, ter morajo po starem hoditi daleč po vodo, drugzega ne bodo imeli sedaj, kot samo velike stroške — ako bodo tako pustili — in nezagotovljeno vodo. — V okolici Rake je letos precejšnja množina vinskega mošta. Trgatev se je ob lepih dneh vršila. Toče ni bilo; dasi je po sosednih občinah dovolj škode naredila. Zato se g. kupec, osobito Gorenjci, vabijo, da bi prišli po izborni pridelek doljenjskega vina na Rako. Železnica tudi ni posebno daleč.

Notranjske novice.

+ Konec črnovrške mlekarnice se je odigral pred idrijsko sodnijo. Na vsakega člana pride 200—300 K izgube. Od kraja na pod 20 tisoč kron cenjeni primanjkljaj se je z obrestmi in pravnimi stroški zvišal na 25.000 kron. Večina zadrušnikov je svoj delež na izgubo že plačala — seveda se je bilo ponajveč treba na novo zadolžiti. — K temu pripomnimo, da je propad te mlekarnice liberalna krivda. Liberalci so jo vodili, v njej gospodarili in jo zavozili. Zdaj pa so liberalci še tako predrzni, da uboge ženske, ki se hrušajo nad ogromnimi izgubami, ovajajo državnemu pravdniku zaradi — javnega nasilstva! Torej ubogi ljudje, ki morajo toliko plačevati, naj gredo pa še v zapor, ako molče ne puste, da jim liberalna toča na tak način pobija njihovo imetje. Koliko upitja je bilo, ako je kod kdo izgubil par kronic pri kakem društvu, ustanovljenem od naše strani! A pri nobenem propalem konsumu ni bila škoda niti približno tako velika. Koliko vpitja je bilo zaradi doljenjskega konsuma. »Narod« je takrat kar plaval v samih goljufih, sleparijih, bisagah, lumparijah itd. A tam je prišla povprek na vsakega člana dvajsetkrat manjša izguba nego pri črnovrški mlekarni. Mi bi torej imeli zdaj priliko vse psovke in kletvine iz »Naroda« dvajsetkrat povečane vreči liberalcem v obraz. Dalje pa si naj zapomnijo notranjski kmetje, da so ti liberalci oni, ki snujejo zdaj liberalno takozvano agrarno stranko. To so ljudje, ki pišejo in izdajajo »Notranjca«. Pri prihodnjih volitvah bodo ti ljudje lazili okoli kmetov, da bi dobili njihove glasove. A kmetje, povejte jim takrat v obraz zgodovino črnovrške mlekarnice. To bodi odgovor »Notranjčevi« liberalni agrarni stranki.

n Vrhnika. Zopet za več mesecev zavlečene občinske volitve. Tukajšnje občinske volitve, katere so se že 12. t. m. pričele, je č. kr. okrajno glavarstvo takoj vstavilo, ker je naš oče župan samo zato, da bo še nekaj časa ostal na županskem stolcu, volilne imenike za kmetske podobčine drugače sestavil, kakor je bilo to določeno v najvišji ministerski razsodbi. V tej razsodbi je bil županu zaukazano, da ima za kmečke podobčine sestaviti in razporediti deset volilnih hmenikov, on jih je pa napravil in razporedil samo osem, tako, da je hotel s tem kmetom zopet dva odbornika odvzeti. Ali je to pravi kmetski prijatelj? Po naših mislih se tega človeka, katerega je naše ljudstvo že davno sito, ne bomo drugače otresli kakor, če vsi volilci zahtevamo, da ga vlada kot župana odstavi in potem mesto njega imenuje kakega nepristran-

skega komisarja, ki bo vodil vse občinske posle. Sedaj pravi, da bo volitve zopet za eno leto ali še več zavlekel in to se mu utegne tudi posrečiti, ker ima nekod prevelike prijatelje. Sedaj smo se obrnili do naših državnih poslancev na Dunaj, da bi takemu postopanju vendarle enkrat konec napravili.

Koroške novice.

Zanimiv prizor iz tčjega življenja je opazovalo več gledavcev na Starem trgu v Celovcu. Neki srboriti vrabec je namreč začel v lastavično gnezdo. V kratkem času se je zbralo do 20 lastavic okoli gnezda ter so gnezdo kriče obletavale. Vrabec bi bil rad prišel iz gnezda, pa so ga lastavice vedno s kljuni in perotnicami primorale nazaj. Čez nekaj časa jih je letelo nekaj strani, nekaj jih je pa še ostalo na straži pri gnezdu. Kmalu so se pa tudi prve vrnile in sicer vsaka z ilovico v kljunu ter so začele vohod v gnezdo zazidavati. Delo je bilo kmalu končano in vrabec v popolnoma zazidani ječi. Lastavice so začele nato veselo nad gnezdom krožiti in hriščati, potem so pa zopet vse odletele. Da so zazidana vrabca gotove smrti rešili, so gledalci gnezdo razdrili, nakar je vrabec iz gnezda veselo čivkajoč urno odletel.

Skrajna pozabljivost Zadnjega septembra bi morali na pokopališču v Spitalu na Zgornjem Koroškem neko umrlo dete pokopati. Ko so pa pogrebci na pokopališče prišli, pa še grob ni bil izkopač. Občinski sluga, kateri bi moral to storiti, je kljub trikratnemu obveščanju pozabil grob izkopač. Seveda pogrebci tudi niso mogli čakati ter so se razšli, ker pa sluge le od nobene strani ni bilo, je potem eden od ostalih pogrebcev jamo izkopal, da so dete v grob položili.

Nov spomenik v Celovcu. Postaviti mislijo v Celovcu na kakem pripravnem trgu monumentalni vodnjak, s podobo vojvoda Arnulfa Koroškega, s podobo Charintia, Schillerja ali pa cesarja Jožefa II. Odločili se do zdaj še niso za nobenega. V to svrhu je volil občinski svet odbor, ki naj bi se odločil za kak spomenik, in naj bi potem predlagal do 1. maja 1907. Najdražji bi bil vodnjak Charintia od 15 do 20 tisoč kron, s podobo Schillerja ali pa cesarja Jožefa bi pa stal le 6000 K. Prostor kjer bi spomenik stal, pride v poštev Stauderjev trg, Sadni trg, ali prostor pred poslopjem deželne vlade. Bivši župan Suppan je podaril v ta namen 2000 K.

Brvovlak je povozil 7. t. m. med Sachsenburgom in Klebachom na Koroškem ženo železniškega čuvaja Kircherja. Vlak ji je popolnoma zmečkal črepinjo in vrgel truplo čez železniški nasip. Ponesrečenka zapušča sedem nepreskrbljenih otrok.

Trgovina z železino. V Celovcu trguje z železom Slovenec gosp. Fran Sadnikar. Oni Kranjci, ki prihajajo v Celovec kupovat železino, naj se ravnajo po geslu: Svoji k svojim!

V Velikovcu se bo vršil 21. t. m. ustanovni občni zbor slovenskega, katoliškega izobraževalnega društva »Lipa«. Sodelovalo bo celovško tamburaško društvo »Bisérnica«.

Primorske novice.

Zaradi odlašanja preureditve koperskega učiteljišča »Piccolo« ostro prijema vlado. Vlada je obljubila istrskemu deželni zboru, da bo ustanovila v Kastvu hrvaško-slovensko učiteljišče in koprsko preuredila izključno v

italijansko. »Piccolo« povdarja, kako željno pričakujejo take reforme Italijani in Slovani. Dasi pa je že v proračunu za l. 1906 bila določena svota 5.000 K kot prvi rok »za premostitev hrvaškega oddelka na koprskem učiteljskišću v Kastav,« kjer naj se že v šolskem letu 1906/07 namesti prvi hrvaški učiteljski razred, še do današnjega dne stvar ni rešena.

Začasni profesor moralke na goriškem semenišču je postal gospod Josip Ujčič, duhoven tržaške škofije in gojenec Avguštineja.

Veliko demonstracijo proti veterancem je vprizorila puljska mularija. Veteranci so sklenili, da napravijo vsak petek z godbo obhod po mestu. To so zadnji petek res tudi storili. Kar jim pride nasproti velika množica, večinoma sevede vse mladi razgrajaci, in jim hoče zabraniti obhod! Policija je morala zapreti več cest, da se veterancem ni zgodilo nič hudega. Več nadebudnih mladeničev so zaprli.

Odpeljal 14mesečno deklico v Trstu. Francišak Milič, bivajoča v ulici del Veltro h, št. 50, je pred tednom ob 7. uri prijavila policiji, da jej je nekoliko ur prej, dočim se je ona nahajala v žganjariji Apolonije Rajz, v ulici Riborgo šte. 27, neki moški star okoli 40 let, kateremu je manjkala leva roka, odvedel deklico, stafo 14 mesecev, hčer njene prijateljice Ane Compare, ki jej je otroka izročila v varstvo. O onem možu ni bilo več sluha ni duha.

Cela obitelj bi se kmalu zastrupila v Trstu. Vdova Antonija Ciano ni bila trdno privila plina, ko je legla na večer s svojimi štirim otroci k pokoju. Ko ni bilo drugo jutro nikogar iz njenega stanovanja, so vlomili vanje in našli celo obitelj nezavestno. Došli zdravnik je pravočasno pomagal in tako preprečil smrt.

Deček povožen. V Trstu je bil povožen 9letni deček Josip Rožič, stanujoč v ulici del Lloyd. Deček je takoj izdihnil.

Samoumor. V Gorici si je končala v bolnišnici življenje nevrastenična Justina Ziani.

Laška druhal na Reki napada ponoči Hrvate tako, da se ti še na cesto več ne upajo. Napadli so lekarnarja gosp. Blaževića in ga smrtnonevarno pretepli. Blažević bo težko okreval. Hrvaški listi pozivljajo reškega guvernerja, naj napravi brezpogojni red.

Samoumor. V Trstu se je vrgel v morje Adolf Figar, uradnik pri neki privatni varovalnici. Tako umirajo brezverci.

Štajerske novice.

š **Živega otroka pokopalo.** Posestnik Brinovca iz Zakota pri Brežicah je pri svojem gospodarskem poslopu napravil nizek zidek iz samega kamenja brez malte. Dne 29. m. m. je nekaj delal pri svojem kozolcu in se pri tem z nogu vprl v ta zid, ki se je pa takoj udal in pogr. Onkraj se je igrala Brinovčeva triletna hčerka, ko jo je zid pokopal. Ko so jo izpod kamenja izvlekli, je bila že mrtva. Nesrečni oče se bo moral pred sodiščem zagovarjati.

š **Dvema življenju rešil.** Dne 2. t. m. je posestnik Miha Haler od Sv. Petra nad Mariborom peljal v spremstvu dinarice Marije Gumzej s parom konj v krompir domov. Med potjo je moral spraviti voz s konjema vred po brodu preko Drave. Ko se je z vozom bližal brodu, se je nakrat en konj splašil in potegnil drugega konja z vozom vred za seboj v Dravo, ki je na tistem mestu okoli dva metra globoka. V nevarnosti, da utoneta, sta bila zlasti Miha Haler in Marija Gumzej, ki sta na vozu sedela. Brodnik Šantelj je nevarnost hitro opazil in se peljal s čolničem k ponesrečenima. Dosegel ju

je in spravil k sebi na čoln, vendar bi se bili kmalu vsi trije v zadnjem trenutku potopili. Haler in Gumzej sta se namreč v zbežanosti in hudem strahu oba naenkrat prišla od ene strani za čoln in hotela biti oba hkrati notri. Pri tem ni veliko manjkalo, da bi bila čoln s Šantlom vred prevrnila. Ko je rešil ta dva, je šel Šantelj za konjema. Vzlic globoki vodi se mu je posrečilo spraviti konja z vozom na malo celino sredi Drave. Tu se je pa konj zopet splašil in potegnil voz z drugim konjem za seboj. V globoki in deroči vodi sta izginila z vozom vred in ju še do danes niso našli.

š **Objestni Nemci.** Kako zlobni so spodnještajerski, zlasti celjski Nemci, kažejo zopet zadnje občinske volitve v celjski okolici. Ker so sprevideli, da pri volitvah sramotno propadejo ako se jih udeležijo, so lepo doma ostali. Sedaj se pa oglašajo z imenitno pritožbo zoper volitve. Vlada je zelo iznajdljiva, kjer se gre za Nemce, zato bodo morali naši voditelji in poslanci paziti, da ne pridejo Nemci z zahrbtno in antišambrsko politiko do kakih uspehov, kar se jim je že večkrat, posebno zadnjič v Teharjih posrečilo!

š **Zvišanje deželnih naklad na pivo.** Razni časopisi poročajo baje iz zanesljivih virov, da je pri štajerskem deželnem odboru že izdelan načrt, da se zvišajo deželne naklade na pivo. Proti tej vrsti konsumnega davka ne bi oporekali, če ne bi isti zadel namestu pivovarjev le srednje in nižje sloje in če ne bi se vsi dohodki iz tega močnega vira uporabljali samo za nemški del dežele.

š **Stekli psi** se še vedno klatijo po Celju in okolici. V petek, dne 7. t. m. je nek posestnik iz Gorenje Hudenje ustrelil ter v Celje pripeljal v živinozdravniško ogledovanje psa, ki je malo prej obgrizel njegovega otroka. Pes je bil stekel.

Iz raznih krajev.

Predavanje v katoliškem izobraževalnem društvu pri Sv. Lenartu se je vršilo preteklo nedeljo, dne 14. t. m. Predaval bo gosp. Ludvik Bajec, kaplan v Selcih, o virih bogastva. Prihodnji mesec gospod nadaljuje svoje predavanje.

iz **Bradocka v Ameriki** smo prejeli od našega ročaka tale dopis: Sprejmi, dragi »Domoljub«, te vrstice, da izvedo naši rojaki v stari domovini, kako se nam tu godi. Precejšnje število Slovencev nas je tukaj. Delamo po tovarnah in po premogokopnih jamah. Združeni smo v raznih društvih. Pri nas obstoji društvo sv. Alojzija, št. 31, spadajoče k Jugoslovanski katoliški jednoti. Društvo jako lepo napreduje, sedaj ima 193 članov in 93 članic. Le škoda, da ne poznajo vsi rojaki korigist društva. Bolni udje dobivajo podpore 6 dolarjev na teden. Za vsakim mrtvim udom dobe sorodniki po 1000 ali 500 dolarjev, kakor je bil zavarovan v življenju. Za vsako članico dobi soproj njen 500 dolarjev. Tudi za telesne poškodbe dobi primerno odškodnino. Ima pa še to društvo drug namen, ustanoviti tu slovenski »Dom«, in če se vsi rojaki združijo, ustanovimo tudi slovensko župnijo, katero tako živo potrebujemo. Vse narodnosti imajo svoje cerkve, samo Slovenci smo takorekoč čreda brez pastirja. Pozdravljani vse rojake v domovini, tebi dragi »Domoljub«, pa želim kar največ naročnikov.

Vesti iz Amerike. V Ely (Minn.) je ponesrečil v rudniku Simon Oblak, vendar ne smrtno. — V Willocku (Pa.) sta umrla Josip Sinkovič in Ivan Šmit. — V Riltonu (Pa.) je ubilo v jami I. Jenka. — V Salidi, (Colo.) je umrl Janez Prešern, doma iz Turjaka. — V

Clevelandu je ponesrečil pri skladanju lesa Mihael Slokar. — V Barbertonu so prijeli Miha Dolenjca, ki je pred šestimi meseci umoril nekoga svojega rojaka. — V Clevelandu je ponesrečil na železniški progi delavec Andrej Pistjak. — V nekem vodnjaku, napolnjenim s strupenimi plini v Butte (Montana) sta se zadušila Franc Ile in Andrej Merhar. Iliceva žena je umrla strahu. — V Jolietu je utonil 4-letni sinček Antona in Frančiške Košiček. — Dne 1. t. m. se je vršilo na obali Michigananske jezera v slovenski naselbini Wankegan (Ill.) deveto glavno zborovanje K. S. K. Jednote. To društvo je baš sedaj v najlepšem razvoju. Vedno se množi število članov in želeti je katoliškemu društvu tudi v bodoče najlepših uspehov. — V Jolietu je umrl poldrugo leto stari sinček Josipa Gršiča. — V Indianapolisu (Ind.) gradé Slovenci novo cerkev. — V Pueblo (Colo.) je ponesrečila Marija Luzar. Peljala se je z vozom, ko se je splašil konj in se voz prevrnil. Zlomila si je nogo. — V Johnstownu (Pa.) je umrl Anton Tomec za vročinsko boleznijo. Doma je iz Loža na Notranjskem.

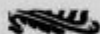
V vlaku okradeni trgovec. — **Tatovi skočili iz vlaka.** Gospod Hafner, trgovec v Kropi, je bil nedavno ponoči na potu iz Bosne med postajama Velika Gorica-Zagreb, ko ga je spanec okolu ene ure ponoči premagal, okraden. Ukradena mu je bila zlata ura z zlato verižico. Ko je tat kradel, je g. Hafner nakrat začutil, kaj se je zgodilo. Hitro skočil za lopovom v bližnji kupe, a tat skočil med vožnjo iz vlaka in pobegne. Kakor njegov tovariš, tako tudi on skočil iz vlaka, ne da bi se komu kaj zgodilo. To priobčujemo v svarilo potnikom po ondotnih krajih.

„Detoljub“.

Kdor le malo pozna sedanje javno življenje, prav dobro vé, da brezverci najstrastneje napadajo krščansko vzgojo. Ti nesrečniki dobro vedó, da bodo kar trupoma padale nesrečne žrtve v tabor brezverstva, ako se prepreči dobra krščanska vzgoja. Zato pa hočejo iz javnih šol izbaciti Boga (t. j. da bi se ne učil verouk in se sploh nič govorilo o Bogu), družino pa razkristjaniti. Dobro vedó, da so dobre družine in verske šole najtrdnješa opora in najboljša podlaga verskega življenja. Ako hočemo preprečiti med slovenskim ljudstvom verski propad, moramo delati proti tem naklanam brezvercev. Kako?

»S katoliškimi shodi?« Gotovo da. A teh ne moremo sklicati vsak poljuben čas in k shodu tudi vsi ne morejo priti. Ti shodi so le izvanreden pripomoček. »Z govori v cerkvi?« Tudi to, a ti še niso vse; ravno tako je z govori v društvih. Vsevladajoča sila je danes v peresu, t. j. v knjigah in časopisih. S časopisi torej moramo odbiti napad na vero, šolo in družino, oni napad, ki se tudi najbolj s časopisjem povzroča. Slovenci imamo že 15 let časopis, ki se poteguje za najvitalnejše pogoje krščanskega življenja: za dobro vzgojo mladine, za poduk starišem, zlasti materam. Ime mu je: »**Krščanski detoljub.**« List izhaja štirikrat v letu in stane 80 v, kdor pa pristopi kot ud društvu, pa še plača malo vstopnino, najboljšje če za list in udnino plača 2 K na leto. Naročnino in denar sprejema Mih. B u l o v e c, nunski spiritual v Ljubljani. Da je list vreden, da se naroči, in da se v stotisočih izvodih razširi in udomači v vsaki krščanski družini, že dokazujejo naslovi tretje številke, ki je ravno kar izšla. Glasi se: Čast in dolžnost krščanske matere (nadaljevanje). K nebeski Materi! (2. nadaljevanje). Kje dobi krščanska mati moč v svojih križih? Koliko moč ima krščanska žena.

Vzgoja na cesti. (Opomin starišem in otrokom.) Materin rožni venec. (Lep zgled.) Tvoji otroci ti bodo vse povrnili. Junaška žena. Lepa smrt. Kdo je kriv? Saj imaš še eno mater...! Prej pridi ti k meni. Dobra hči. Četrta božja zapoved. Natančna pokorščina. Bele vrtnice. Hiše, zidane v nedeljo, se podero. Ginljiva otroška ljubezen. Iz otroških ust. Lep sad do bre vzgoje. Ne zaničuj revnih... — Ali ne kriče, že ti naslovi sami, kako lepi in za naš čas prepotrebni nauki so v tem zvezku? Voditelj ljudstva, gg. duhovniki, gg. katehetje in sploh vsak pravi apostol dobre stvari, ki si prizadeva za ohranjenje in razširjenje vere med Slovenci, bi moral delati na to, da se v stotisočih izvodih razširi ta prepotrebna knjižica med ljudstvo, da se dá našim materam. Žalostno pač, da je letos komaj 368 društvenikov vposlalo svoje zneske, ko se vendar časopis tiska v 2000 izvodih. Žalostno, da ima g. urednik poleg truda le deficit. Gg. duhovniki, vsaj enkrat pokažite to knjižico in jo priporočite materam, družinam. Skušnja nam kaže, da vse matere, ki so le enkrat brale to knjižico, je ne morejo zadosti prehvaliti in ostanejo zveste naročnice. S tem časopisom pač ne dela nihče konkurence. Dobička tudi nihče ne išče. Vsi sotrudniki delajo zastonj; urednik tudi noče imeti nič dobička. Ako bi kdaj kaj preostalo, ostane to društvu detoljubov, ki skrbi za revne otroke. Tebe pa, dragi bravec, ki to bereš, prosim, pridobi vsaj eno mater (družino), da naroči ta list, ki stane letno le 80 h (udje store najboljše, če vplačajo 2 kroni). Če to storiš, imaš lahko zavest, da si storil apostolsko delo, Jezus, prijatelj otrok, pa ti bode plačnik.

Drobtine.

Za prepričanje in vero. V Mechelnu, kjer biva belgijski nadškof, se je zbralo te dni 800 učiteljev, da sprejmo dobrohotno počaščenje, ki ga jim je pripravilo belgijsko katoliško ljudstvo. L. 1879 namreč, ko je prišla z neznanatno večino glasov na krmilo liberalna vlada, je bila odpravljena seveda le pod pretvezo »nevtralnosti« iz šol religija. Ob tej priliki je izjavilo 2000 učiteljev, da na takih šolah ne bodo podučevali, ker jim to ne pripušča lastna zavest. Katoličani so šli na boj proti brezverskim šolam, snovali so svoje šole nastavili po njih sebi zveste učitelje in kmalu se je dogodilo, da so stale »nevtralne« šole prazne. Zdaj ko so se razmere že davno izpremenile, živi še 800 učiteljev od tistih 2000, ki so se svoj čas odpovedali državni službi. V Mechelnu jih je zdaj v zahvalo njihovi zvestobi počastilo ljudstvo in pri slavnostnem zborovanju je prejel vsak od njih papežev častni križ »pro Ecclesia et Pontifice«. Sam list »Patriote« je žrtvoval zanj 25.000 frankov. Isto so storili tudi drugi katoliški listi.

Strela sovražnika alkohola. Iz Madrida poročajo: V Castellone je udarila strela v neko tovarno alkohola in jo užgala. Tovarna je pogorela. Škode je nad en milijon peset.

Udova zdravnik — beračica. Kdaj vara včasih življenje in kako se izpremeni nenedoma lepa bodočnost v resnično bedo, kaže naslednje: Udova nekega mladega dunajskega zdravnika, ki je nedavno umrl, prosi usmiljene ljudi, da bi se je spomnili z darovi. Nima niti toliko, da bi si kupila najpotrebnejših stvari.

Beg iz socialne demokracije. Državna nemška socialna demokratska kovinska zveza je štela pred poldrugim letom 160.000 članov, a dandanes šteje 80.000 mož. To je znatna razlika! Tudi v Italiji število socialnodemokratskih organizacij silno pada.

V braziljanske sodnijske dvorane so postavili zopet križe z Izveličarjem. Ob času, ko se je izpremenila Brazilija v republiko, so križe odstranili. A ljudstvo se je držalo svoje vere in končno doseglo, kar je želelo. V slovesnem sprevedu so sedaj nesli v sodno dvorano križ, kjer zdaj zopet trajno ostane.

Nagrobni spomenik papežu Leonu XIII. v lateranski kapeli bo slovesno blagoslovljen koncem decembra. Slovesni prenos zemskih ostankov Leona XIII. se vrši podnevu.

Princ-duhovnik. V Pragi je bil posvečen v duhovski stan bogoslovec Jurij princ Liechtensteinski, sin princa Alfreda Liechtensteinskega.

Kardinal postane generalni vikar jezuitskega reda P. F. Reddi.

Košutova pisma nabira mažarski narodni muzej. Dozdaj ima 600 takih pisem, ki jasno kažejo vse požrtvovanje Košutova za osvobodjenje Mažarov. Za nabiranje teh pisem je odredila mažarska vlada 30.000 K.

Razkritje velikega ponarejenega denarja. Na Hrvaškem so v varaždinskem okraju zasledili velikansko ponarejanje kovanega denarja. Ponarejalcev je bilo deset, ki so celih deset let opravljali ta posel, ne da bi jim oblasti le enkrat prišle na sled. A tudi zdaj so jih le slučajno zasledili. 14. m. m. je bilo cerkveno »žegnanje« v Mariji Bistrici. Orožniki so med drugim jim sumljivimi ljudmi pazili posebno nekega moškega in ženskega, ki sta si dajala znamenja in potem izginila iz gruča na neko njivo v koruzo. Orožniki so od raznih strani prišli k njima in ju zajeli, ko sta preštevala denar. Hotela sta uiti, ko sta zagledala žandarje. Telesna preiskava je imela sijajen rezultat. Pri obeh so našli mnogo ponarejenega denarja, kron in goldinarjev. Aretovanca kmet Marko Kuča iz Gorice pri Ivancu in kmetica Mara Pek iz Forij pri Lepoglavi sta sprva pravila, da ju je neki neznanec iz Štajerske naučil ponarejati denar ter izjavila, da nimata nič tovarišev pri tem. Pozneje se je pa Kuča udal in izdal vse ostale ponarejalce. Falziifikati so bili delani iz zmesi in svinca in cina, v katero zmes so devali ponarejalci raztolčeno steklo. Ponarejalci so imeli več delavnic in kadar so spravili v promet ves denar, so delali novega. Vsega ponarejenega denarja so razpečali najmanj za 70.000 kron, najbrž pa še mnogo več, tako da se lahko sodi na 100.000 kron. Razpečevali so ga večinoma po raznih sejnih in drugih takih shodih.

Čudna dogodba. Mažarski časopisi poročajo: Pred petimi tedni je nenadno izginila služkinja pomožnega cerkvenega pevca žida Arona Weisa v Magyar-Kaniži. 17letni deklici je bilo ime Marija Juhas. Domači so obupno iskali deklico vsepovsod, toda brez vsakega uspeha. Po vasi je šla govornica, da so židje umorili krščansko deklico, da bodo porabili njeno kri za svoje namene. Tudi sodišče je skrbno zasledovalo vso zadevo. Slednjič so potegnili truplo mrtve deklice iz reke Tise pri Zenti. Lase je imela deklica vse razmršene, na vratu so se poznali sledovi zadavljenja. Ko se je to zvedelo v Kanižo, je bila vsa vas pokoncu. S sekirami oboroženi kmetje so napadli hišo pevčeve, dalje hiše drugih židov. Svetna gosposka je morala vmes poseči, toda zadeva se še ni pomirila in bati se je najhujšega.

Samouror dan po poroki. Častnik Raddi, ki se je vrgel, kakor smo poročali, pod vlak gothardske železnice, dan po svoji poroki, se je zagledal na svojem ženitovanju v neko deklico, ki je bila med svati na njegovi poroki. Iz žalosti, da nje ne more poročiti, se je vrgel pod vlak.

Velika afrikanska železnica bo kmalu dovršena. Proti Kairu je že zgradenih nad 4000 kilometrov, torej ravno polovica proge.

Pasje meso je prodajal za teletino mesar Muth v Budimpešti. Zdaj so ga zaprli.

Narodno gospodarstvo

Uvoz iz tujih držav, vzrok živinskih kužnih bolezn.

Zadnji čas se je meso po mestih zelo podražilo. Po nekaterih večjih mestih stane kila mesa do 2 K 40 v. Ker je pa po velikih mestih skoro v vseh družinah poleg kruha meso glavni in vsakdanji živež, zato se čuje po mestih klic po cenem mesu. Mesarji se vse vprek izgovarjajo, da je živina predraga, da ne morejo ceneje dati mesa. In zato zahtevajo z meščani vred, naj se pritisne na ceno živine s tem, da se odpro meje za srbsko in romunsko živino, da se preproje izvoz naše živine v Nemčijo in da se dovoli uvažati meso v Avstrijo iz Argentinije v Južni Ameriki.

Če bi se v tem mestom ugodilo, potem je zadan smrtni udarec našim kmetom, ker jim živina edina daje dandanes še nekaj dohodka. S tem da se odpro meje tuji živini, bi se sicer znižala cena domače živine, a to bi še ne bila vsa škoda. Veliko škodo povzročajo našim kmetom razne kužne bolezni, ki se zanese v naše kraje z uvozom tuje živine. Res nimamo natančnih poročil o neizmerni škodi, ki jo imajo naši kmetje vsled živinskih kužnih bolezn, vendar imamo vsaj približna poročila. Po poročilu notranjega ministrstva je l. 1903 poginilo vsled nalezljivih bolezn 878 konj in od teh 418 za smrkljem in garjami. Goveje živine je poginilo 2088, in sicer 1293 za vrančnim prisadom, prašičev je prišlo proč 31.411, in od teh 17.398 za prešičjo kugo, 13.966 za rudečico; ovac je poginilo 382 in koz 300 in teh največ za garjami. Skupaj je torej poginilo leta 1903. v Avstriji nad 35 tisoč glav živine vsled kužnih bolezn.

Leta 1896. je poginilo pri nas v Avstriji samo prešičev vsled kužnih bolezn toliko, da so imeli kmetje škode nad 58 milijonov kron.

To so le uradni podatki. Koliko pa je slučajev bolezn, ki niso bili naznanjeni oblastim. Zato pa morajo naše oblasti skrbeti, da se ne dovoli uvoz tuje živine, da se ne zanese kužne bolezni v naše dežele. Okužila bi se domača živina, pomanjkanje živine bi bilo večje in meso še dražje. In tako bi slabih posledic ne čutil le kmet, marveč tudi meščan.

Teško je

ako sploh ni popolno nemogoče najti sredstvo, ki bi bilo za otroke tako zanesljivo in vspešno, kajti Scott-ova emulzija da mlademu organizmu novo moč in odstranja težkoče pri razvoju. Obenem je Scott-ova emulzija tako okusna, tako lahko prebavljiva in tako čisto nedolžno sredstvo, da nikdar ne povzroča najmanjših težkoč in se dosežejo z njo le najboljše uspehi. Scottova emulzija je mnogo boljše kot navadno ribje olje.

Ribič z velikim doršem je poročilo za pristen Scottov izdelek.

Kdor se sklicuje na naš list in pošlje 75 vin v znakmah, mu pošlje steklenico za poskušnjo 2184 VI 1

Fron Steinschneider, lekarnar

Dunaj IV., Margaretenstrasse 31/92.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 v.
Dobiva se v vseh lekarnah.

Brázay Kálmán, Wien. III./2. Löwengasse N. 2.

BRÁZAY FRANCO-ŽGANJEVO MILO

neprimerno najboljšo za ohranjenje kože.

:: Brázay Francovo žganje ::

1. najšča bolečine pri trganju
III. in revmi. 781 5-3

:: Eau de Cologne de Brázay ::

ideal vseh toaletnih sredstev.

— Dobi se povsod. —

Hladnokrvno. Justični minister je prišel nekoč v sodno dvorano, kjer je bila tajna obravnava. Sluga, ki ga ni poznal, ga je hotel spraviti ven. »Ali me ne poznate«, pravi minister, »jaz sem justični minister.« — »A tako«, se odreže sluga hladnokrvno, »potem pa le ostanite tukaj.«

»To mora biti pa grozno težko«, dejala je služkinja, ki je pometala po sobi nekega visokošolca in skozi cel mesec videla odprto vedno isto stran v knjigi.

(Visoko spoštovanje). V sodni palači je prišel sluga v neko sobo, kjer je bilo zbranih več sodnikov, se globoko priklonil in dejal: »Ali niso morda tukaj klobuk gospoda predsednika?«

Največja zaloga železnine, traverz, železniških šin, cementa, štorij za strope, strešne pločevine in lepenke, slamoreznic, mlatilnic, gepelnov, čistilnic, preš za grozdje in sadje, plugov in bran

v Ljubljani, na Marije Terezije cesti štev. 1.
(zraven „Figabirta“ in na

Valvazorjevem trgu 6, naspr. Kržižanske cerkve.

Ondi se dobijo železni nagrobni križi, pumpe in cevi za vodo, vino in gnojico, kotli za klajo in žganje, štedilniki in peči, kuhinjska oprava, železne ročno-povlečene grablje, ose, potrebščine za mlekarne, ter razno orodje za kovače, ključavničarje, kleparje, zidarje, tesarje in mizarje. Točne potrebe in zmernih cen zagotavlja 1886 19-8

Fr. Stupica, trgovec.

Preglednik (Platzmeister)

ki zna nemški in je uporaben za delo v pisarni in pri lesni trgovini, dobi službo pri **Francu Cleinschich**, lesnem trgovcu v Twimbergu na Koroškem. 2331 3-1

Iz proste roke se **proda** skupaj ali na drobno

veliko posestvo,

obstoječe iz **dveh hiš**, v katerih eni se nahaja **mlin** na bencin-motor z dvema tečajema, v drugi hiši pa je stara obceznana **gostilna pri „Strnadu“**, pravica za trgovino z mešanim blagom in pravica za **žganjekuho**. Zraven so vsa **gospodarska poslopja**, vsa v najboljšem stanu in z opako krito. Pri posestvu je tudi zelo velik **bukov gozd** in manjši **smrekov**, veliko **njiv** in **senožeti**. Od cerkve četr ure, istotake od železnice četr ure oddaljeno, tik glavne ceste, ki pelje na Dolenjsko. 2226 2-1

Natančneje se izve pri lastnici **Fr. Tavželj** v **Zdenški vasi**, pošta **Videm-Dobrepolje**.

Postavno varovano. Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivno.

Edino pristen je Thierryjev 2630 D balzam 52-42

le z zeleno znamko „redovnica“.

Starodavna neprožno

proti slabemu prebavljanju, krčam v te- ločcu, koliki, kataru, prsim boleznim, influenci itd. itd.

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatis steklenic ali ena velika specialna steklenica s patent samamkom K 5— franko.

Thierryjevo certifikatno — „o, posod mano kol non plus ultra“

prosi ... star in ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in ekciziam vseh vrst. Cena: 2 lonceka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Lekarinar A. Thierry v Progradi pri Rogški Slatini.

Bražera z tisoči originalnih zahvalnih pism gratis in franko. V sklopi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah

Išče se dobro izvežbana kuharica

katera je vajena za več ljudi dobro in varčno kuhati. Kje, pove upravništvo tega lista. 2238 3-2

Odklikovano. Ustanovlj. 1870.

Vse vrste

lovskega i. luksus orožja

se kupi najbolje, najceneše pod 3 letnim jamstvom naravnost iz orožarne 1070 12

Anton Sodja

Borovlje na Koroškem. Bogato ilustrirani ceniki zastoj in franko. — Pošiljajve na ogled dovoljene.

Igralci na oltre

dobe 5 komadov in katalog 1907 zastoj pri 2198 3-3

J. Neukirchner Goerkau, Ceko.

Prav zastoj

brez vsakega plačila

2260 10-2

dobi za božično darilo ponoči se bliščečo železniško budilko ali Roskopf uro v vrednosti 5 K poleg lepega stenskega koledarja s košarico, vsak ki naroči do 15. decembra blaga črez 30 K. - Zahtevajte torej takoj moj cenik z 2000 podobami zastoj in franko. Telefon 3523. **Maks Böhmel, urar, Dunaj IV., Margaretenstr. 27.**

„Slava Mariji“

ob tristoletnici Marijine družbe se še vedno dobi v „Kato. bukvarni“ v Ljubljani po 40 v. izvod.

»Gospod župan, ta nočni čuvaj pa vedno spi; dobite vendar kakega bolj sposobnega.«

»Ravno ta je pravi, ta smrčl v svoji baraki tako glasno, da vsi mislijo, da so trije notri, in to jim da strahu.«

Prilhodnja številka „DOMOLJUBA“
izide dne 25. oktobra 1906.

Loterijske sredke.

Dunaj,	6 oktobra	49	68	25	28	69
Grades,	6. oktobra	53	83	21	14	81
Trst,	13 oktobra	53	4	26	11	81
Linc,	13 oktobra	66	22	56	81	86

Pozor!

Kadar pridete v Ljubljano kupovat gvanтно blago, zglasite se v **spodaj priporočenih trgovinah**, kjer imate na razpolago zelo veliko zalogo najnovejšega blaga za moške in ženske obleke v suknenem in volnenem blagu.

Nadalje vse vrste perilnega parhta, kambrika in kotenine, ogri-njalke, koltre, koce in sploh v to stroko spadajoče blago.

Čisto posebno omenjena naj bode velikanska zaloga vseh vrst **rut**.

Vsled velikanskega nakupa iz prvih tovarj je umljivo, da so cene zelo ugodne.

Za mnogobrojni obisk se priporočajo trgovine: 2308 5-1

R. Miklauc

Špitalske ulice št. 5.

„Pri Škofu“

Pogačarjev trg (sadni trg)

nasproti mokaarjev v veliki mestni hiši.

„Pri Miklavžu“

Medene ulice.

Naročnikom se na željo tudi **dopošljejo vzorci brezplačno**. Pri naročbi istih naj se natančno naznani vrsta blaga, od katerega se vzorci zahtevajo.

!! Največji uspeh nove dobe!!

je slovti

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILIONI.

Vpisana varstvena znamka.

Daje snežno belo in popolno brez duha perilo in izredno varuje platenino. Brez mila sode ali drugih pridačkov se rabi prav po navodilu. Pristen samo v izvornih zavojih z gorenjo varstveno znamko. 2197 16-2

250 gramov-zavoj po 16 vin.

500 " " " 30 "

1 kg " " " 56 "

Noben zavoj brez gorenje varstvene znamke ni moj izdelek in preti z njo nevarnost, da se pokvari perilo.

Dobiva se v vseh drogerijah, trgovinah s kolonijalnim blagom, lekarnah in trgovinah z milom.

Na debelo pri L. Minlo su na Dunaju, I. Mülkerbastei 3.

KAVINA PRIMES

zajamčeno pristna cikorijska.

izdeluje

Prva jugoslovanska tovarna

za kavine surogate, figovo in sladno kavo

Ljubljani.

I. kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

Aug. Agnola,

Dunajska cesta 13a, poleg Figovca

se priporoča prečistiti duhovščini in p. n. slavni občinstvu za napravo cerkvenih oknov z umetnim steklarstvom ali slikane na steklo, slavbenih del, napravov okvirov, itd. itd. — Ima tudi v zalogi različno porcelansko in stekleno posodo za namizje gostin in zasebnike, svetilke, okvire itd. po najnižjih cenah. — Narisi, ceniki in proračuni na zahtevo zastoj, mnoga spričevala za dovršena dela so cenjenim odjemalcem v ogled na razpologo. 1904 52-10

Fr. Čuden

urar in trgovec na drobno in debelo v

Ljubljani.

Edini zastopnik švicarskih tovarn „Union“.

Najnižje cene.

Lepi novi ceniki na zahtevo tudi poštine prosto. 997 13

Trgovina z oblačilnim blagom!

Marija Rovšek

Ljubljana, Kolodvorske ulice šte. 35 nasproti „Tišlerjeve gostilne“. Največja zaloga izgotovljenih oblek, zimskih sukenj in havelokov domačega izdelka. — Velika izber klobukov, kovčegov, dežnikov, čevljev, perila in raznega družega blaga. — Ker dobivam blago naravnost iz tovarn, mi je mogoče postreči z najboljšim in svežim blagom po najnižjih cenah. Priporočam se prav toplo preč. duhovščini, p. n. občinstvu iz mesta in dežele, posebno vsem potnikom, ki odhajate v Ameriko ali prihajate nazaj. — Predno si nakupite obleko, oglejte si mojo zalogo in prepričali se bode, da prodajam najboljše blago po zelo nizkih cenah, brez konkurence. Z velespoštovanjem 1907 4

Marija Rovšek, trgovka
Kolodvorske ul. 35, nasproti „Tišlerjeve gostilne“.

Potniki v Ameriko

kateri želijo hitro, sigurno, pošteno voziti, si kupijo svoje šifkarte le pri domači d. užbi

Austro-Amerikana

katera s svojimi najnovejšimi in najlepšimi električno razsvetljenimi parniki direktno iz Trsta po mirni Adriji, mimo lepih dežel Italije, Španije itd. brez presedanja, do konca pota pod avstrijsko vlado zavaruje, svoje potnike spremlja in tudi 100 kg prtljage prosto dá. Obrniti se je treba le na domačega agenta 1697 D 12

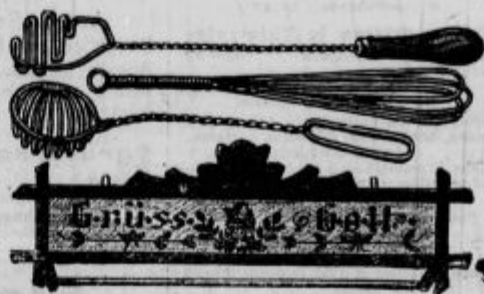
Simon Kmetec v Ljubljani, Kolodvorske ul. 26.

Odhod parnikov vsak teden.

Stepalnik, žličar za omake, priprava za krompir vse 3 komade za 25 kr. Držalo za brisačo, umetno izrezljano in vezeno s steklom 25 kr.

Revolucija

je provzročila velikanska kupčija naštetih stvari po 25 kr. Da omogočim tudi onim, ki bivajo po deželi, nakup teh neverjetno cenih reči, sem izdal cenike z nekaj tisoč naslikanih stvari po 25 kr.; vsakomur poštine prosto, kateri

dobiva se tudi blago po višji ceni. Razpošiljam te cenike na zahtevanje postane gotovo moj odjemalec. 2236 10-2

Izvozna hiša Hermann Auer, Dunaj, IX./2. Nussdorferstr. 3.—X. (krščanska tvrška).

Vljudno se priporoča

trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg šte. 10.

Velika zaloga. — Solidno blago. — Zmerne cene.

2178 52-3

Posojila, predujemo, kredite!

Zelo ugodni pogoji. Nikakih stroškov! Nikake predznanbe! Nagla rešitev v takojšnjo pomoč. Zložno dolgoletno vračevanje. Posebno koristno za častnike, uradnike vseh vrst, nastavljenice itd. Na dedščine, užitke, zaloge, volila največje zneske. Pod „Sekretar“ na Ann. Exped. Eduard Braun, Dunaj I., Rotenturmstr. 9. Porto za odgovor. Dopišuje se v nemščini. 2239 42

Odlikovani z velikim zlato kolajno na splošni spomladni razstavi na Dunaju.

Izborno svojo zalogo

raznovrstnih vóz

kritih in nekritih, lično in trpežno izdelanih priporoča prečistiti duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu

J. Demšar

Marija Terezija cesta šte. 6, Ljubljana.

Sprejem tudi izurjene kovaške pomočnike in krepke vajence poštenih starišev. 2208 3-3
Naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni

A. Šarabon v Ljubljani

tik svetega Petra cerkve.

Trgovina s špecerijskim blagom, moko, žganjem in deželnimi pridelki na drobno in debelo. Velika zaloga istrskega in laškega brinja, fig in sliv za žganjekuho. Ob času setve najboljše, zajamčeno zanesljivo kaljiva travna, šitna, deteljna in vrtna semena. Dobi se tudi klajno apno in redilni prašek za živino. Najnižje cene, poštena in točna postrežba.

479 26-17

Svete podobe v steklenem poklopu 15 cm višine, prekrasne 25 kr.

2 vajenca v starosti od 15.-17. let sprejemem takoj. Hrana in stanovanje brezplačno. **Aug. Repič**, sodarski mojster, Ljubljana, Trnovo.

Rane

vsake vrste se morajo skrbno varovati pred vanko nesnago,

ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko oskravljiva rano. Za 40 let se je izkazalo medline vlačno masilo, tako imenovano **praško domače masilo** kot zanesljivo sredstvo za zdravo. To vzdržuje rane čiste, obvaruje leso, olajšuje vnetje in bolečino, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 puščica 70 vin. Proti predplačilu K 8-16 se pošljejo 4 puščice, ali K 4-80 6 puščic poštne prosto na vsako postajo avstro-ogrsko monarhije.

Val dell'embalaje imajo sako nite deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga
B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga, Malá strana; opej Nerudove ul. 203

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske, v Ljubljani se dobi pri gg. lekarnih: G. Piccoli, F. pl. Trakóczy, M. Hardetschlager, J. Hajr.

431a 20-20

Pozor! Pozor!

Najceneje in najboljše se kupuje **sukneno, modno, platneno in manufakturno blago v novi trgovini pri**

Iv. Savniku

v Kranju, na Glavnem trgu pri Besenčanu

ker ima veliko zalogo le najnovije mode, samo dobrega in frišnega blaga; istotam je tudi velika zaloga potrebščin za **krojače in šivilje** po tovarniških cenah. 2086 5 5

Tovarna za stole Franceta Švelgeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko izdeluje

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po najnižjih cenah brez konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo 2526 D 26-21 sastonj in franko.

Fran Zeman, Ljubljana

Poljanska cesta 24 in v tovarni pri živinskem sejmu. — Skladišče hvalno znanih **gepeljnov, slamoreznic, klinj, mlatilnic, motorjev** za žage in mlino, tromb in cevi za vodovode, ter vseh potrebščin za kmetijstvo! 2323 7-1

Nizke cene! Zajemče no b'lega

Kranjska tov. lanenega olja

Zabret & Huter v Kranju

priporoča 2307 11-1

lanene tropine (preše)

najboljše kakovosti v vrečah po 50 kilog. in **sladko laneno olje.**

Opomniti je, da je laneno olje moralo stiskano, nima v sebi nikatega albumina in je ravno raditega najboljše kakovosti. V kolikor pa je laneno olje boljše brez te sestavine, v toliki meri pridobe s to sestavino lanene tropine. Analiza lanenih tropin znaša: 40-41% surovega proteina (beljakovin) s 9-10% olja, po analizi št. 1001 o, kr. poljedelško-kemičnega preizkuševališča na Dunaju.

Flanele.

17 kr., celirni 18 kr., rumburška tkanina od 18-23 kr., za rjuhe brez šiva od 41-56 kr. meter; 64 franc. beli gradl, barbeni, kanalesi, inlet blago za slavnice, robci itd., vse 1.a kakovosti, pristne barve, ostanki do 20 metrov razpošilja le proti povzetju 2253 6-2

Fr. Krikorka, tkalnica Nachod.

Vzorci ostankov se ne pošiljajo. Za neprimerno se vrne denar.

JOSIP POLAK

bivši knjigovodja Fr. Čudna
Ljubljana, Sv. Petra cesta
poleg „HOTEL LLOYD“.

TRGOVINA špecerijskega blaga in špirta na debelo in drobno.

Založena popolnoma s svežim blagom 987 D pod nizkimi cenami. 12-7

Eksport domačega brinjevca, hrušovca in jagodovca.

Združene tovarne za volnino prodajajo letos zopet izključno po meni okroglo 4000 kom. takozvanih vojaških kocev za konje

za ceno **je glid 2-20 komad in glid 4-20 za par** (o parov franko na dom) naravnost na lastnike koni. **Ti debeli trajno trpežni koci so topli kot kožuovina**, temnosivi, okolu 150/200 cm veliki, torej lahko pokrijejo celega konja. — Razločno pisana naročila, ki se izvirše le po povzetju ali če se denar pošlje naprej, naj se pošljejo na **Steiner-javo** komisijsko raznošiljalnico združenih tovarn za koce, Dunaj II., Taborstrasse 27 g. — Za neugajajoče se zavežem vrtni naprej poslani denar. 2125 4

Mnogoštevilna priznanja in naročila so došla od: vitez pl. Czarkowski, oskrbnništvo graščine Labers pl. Stephanowicz, veleposestnik Csendlak, baron Kollersperg, Kaltschmidsko graščinsko oskrbnništvo, Klauudy pl. Poric, veleč. župnik Kogl Pinocz, veleč. župnik Ranowski v Stanislavcaiku, veleč. župnik Popescu Dzemic Krommer, posestnik v Lichtnu in mnogi drugi.

Zemljišče, hišo

je na prodaj v **Trnovem pri Hlirski Bistrici**, Notranjsko. Poleg voda, tik železnične postaje, pripravno za parni mlin ali žago. Zemljišča je dva orala vse pri hiši. Pojasnila daje: 2311 3-1

Josip Perkan, župan v Trnovem Notranjsko.

Ceniki zastonj in franko.

Ceniki zastonj in franko.

Priznано najboljšee **oljnate barve**
prodaja po najnižih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. 2322 2t-1

„Kunard Line“ **Trst-New-York** je najpripravnjejša, najcenejša in najboljša pot iz Ljubljane v severno Ameriko, ker toč ni dolgotrajno mučne vožnje po raznih železnih, nobenega preceodovanja no prenočevanja in sploh nobenih posttranih stroškov meji potje. Parniki so prostorni, varni, srečni in snadni; vozijo vsake 14 dni. Hrana in postrežba najboljša. Pojasnila daje in karte prodaja glavni zastopnik 3004 37

Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškove ulice 25,
poleg cerkve Srca Jezusovega.

Nekaj učencev za kamnoseški obrt sprejme takoj pod ugodnimi pogoji **Aleksij Vodnik**, kamnoseški mojster, Ljubljana. 2225 3-2

Nedosežne prednosti, brez konkurence, v ceni, najboljše, najmodernejša in res 2011 20-6

preclizjska ura Je intakt

iz jekla, srebra in zlata pri vsakem urarju. - -

Apofag

odstrani zanesljivo v

2 dneh brez bolečin kurja očesa, bradavice in žulje. Proti vposlatvi 1 krone 20 vin., 3 kom. 3 K franko, pošlje takoj lekarna „Einhorn“ v Welsu 13, na Gor. Avstr. 2306 6-1

Trgovski vajenec

zdrav, čvrst in priden, dobro vzgojen, poštenih staršev s primerno šolsko izobrazbo, ki ima veselje za trgovino, sprejme se takoj pri 2282 2-1

Andreju Grampovčan, Vrhnika
trgovina z raznovrstnim blagom,

Sloven. krščan. tvrdka! Vinogradniki, pozor!

Kot Kranjcu mi je znano, da napravljajo kmetje o času trgatve radi na tropine **domačo pijačo**. To je mogoče le z mojimi naravnimi, popolnoma neškodljivimi snovmi, katere ceneje prodajam kakor vsaka druga tvrdka. 2324 2-1

Za napravo 300 litrov prve vrste veljajo snovi K 1630. druge vrste K 1440 in tretje vrste K 1180 z zavojem vred. Slovenci kupujte pri Slovencu.

FR. HUMLJAK, trgovina s špecerijskim blagom in poljskimi pridelki, Auenbruggerjeva ul. 26 v Gradcu.

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer ni dobiti, kdor prosi po dopisnici za vposlate vzorce pri **veliki trgovini bratje Lechner v Gradcu**, železna hiša. To ne stane nič, na izbero pa ima vsak najmodernejše blago za damske obleke, črno in barvano perilno blago, posteljnino, oksford, loden, sukno, vse vrste platno za perilo in posteljno opravo, in mnogo drugih predmetov, poleg cenika o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si more vsak doma izbrati in potem kar najceneje izvršiti najboljši nakup. Mnogo hiš naroča že celo vrsto let vse svoje potrebščine le od tam, ker so se prepričali, da ima ta strogo realna trgovina pred očmi edino zadovoljnost svojih odjemalcev. 2126 18-1

Kašelj, katar, obolenja, bolečine v prsih, sleze, potenje, grgranje, so večkrat predznaki najnevarnejšega sovražnika našega zdravja, grozovite

tuberkuloze!

Zlo se mora zatreti v kralj, in ako se je že vselilo, je treba tem večjega truda, da se je premaga in v to svrhu služi na angl. razstavi z zlato svetinjo in častno diplomo odlikovani, od mnogih zdravnikov priporočeni 315 40-15

Halapi-jev

TUBERIN

ki tuberkulozo v resnici premaga, odpravi kašelj, omiljuje bljuvanje krvi, razredčuje slez. — Kdor se hoče osvoboditi tega zla, ali se ga obraniti, naj rabi in naroči eno vzorčno steklo za 3 K, ali eno veliko steklo za 5 K.—

Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko:

Lekar. pri apostolu Budimpešta
Josefsring 64/46.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni 6 dni izredna prilika za polovico je in ostane z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
Amerika 24.000 ton
Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton
 Pobjasnila daje zastopnik: **Fr. Seunig**, Ljubljana
 Kolodvorske-ulice št. 28
 Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Dva čevljarska pomočnika sprejmen takoi v trajno delo. — **Loreno Rede**, 2337 2-1 Mšerbrugg, Gor. Štajersko.

192D 49-39

Klauerjev
„Triglav“

je najbolj zdrav in znan vsob likerjev.

Pravi in pristni Triglav izdeluje edinole
J. KLAUER, Ljubljana.

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta!

Najcenejša, največja eksportna tvrdka!

H. Suttner, urar Ljubljana

Mestni trg nasproti rotovža prej v Kranju priporoča svojo veliko zalogo finih **švicarskih ur**, brilantov, zlatnine srebrnine v veliki meri po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino in dobro, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča. 1821 19-9

Prosim, zahtevajte veliki, novi cenik, ki se pošlje zastonj in poštne prosto. - -

Sirolin

Povečuje slast do jedi in težo telesa, odstranjuje kašelj, izmetavanje gnoja, močno potenje. 2209 D 44-27

Priporočajo vsak dan pri pljučnih boleznih, katarh oslovskega kašlju, škrofulozi, influenci ☐ ☐ ☐ mnogoštevilni profesorji in zdravniki.

F. Hoffmann - La Roche & Co.,
Basel (Švica).

„Roche“

Dobiva se z zdravniškim receptom po 4 K steklenica.

Ker se ponujajo manj vredna ponarejanja, prosimo zahtevajte vedno: izvorni zavitek „Roche“.